

TUDOR ICLĂNZAN

**COMBATEREA PLAGIATULUI
ȘI EXERSAREA EXCESIVĂ
A DREPTURILOR DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ
ÎN DOMENIUL ȘTIINȚELOR TEHNICE**

Disponibilă gratuit in format PDF pe

<https://editurapolitehnica.upt.ro/ro/editura/download/category/9-carti-tehnico-stiintifice-cursuri->

Editura **POLITEHNICA**

Colecția "SINTEZE"

**COMBATEREA PLAGIATULUI ȘI EXERSAREA
EXCESIVĂ A DREPTURILOR DE PROPRIETATE
INTELECTUALĂ ÎN DOMENIUL ȘTIINȚELOR
TEHNICE**

Cartea este binevenită și foarte utilă în clarificarea unor concepte și abordări, care să eficientizeze argumentația necesară evaluării corecte și echilibrate a plagiatului în domeniul științelor tehnice și care prin specificul informației necesită o abordare nuanțată față de alte domenii. Exemplul cel mai edificator este cel al așa zisului „plagiat al ideii”, respectiv al „autoplgiatului”, care substituindu-se termenului de „publicare repetată” duce deseori la calificări discutabile. Combaterea eficientă a plagiatului trebuie să se bazeze pe o argumentație lipsită de echivoc sau subiectivism astfel ca sancționarea să fie corectă, iar posibilitatea denigrării nefundamentate eliminată. Prin conținutul și explicativul oferit, cartea este utilă tuturor specialiștilor din domeniile tehnice care-și pun problema redactării corecte a propriilor lucrări, dar mai ales este utilă pentru membrii desemnați în comisiile de etică și deontologie, care pot fi puși deseori în situații delicate în cazurile de litigiu.

Referent științific: Prof. dr. ing. Nicolae BÂLC
Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

Autorul realizează o lucrare foarte utilă de clarificare a noțiunilor și conceptelor care adesea sunt tratate insuficient sau cu lejeritate. Exprimându-mă plastic, lucrarea poate fi considerată cu siguranță mai mult decât un *Abecedar*. Universitarii și cercetătorii din domeniul științelor tehnice au acum un ghid clarificator ce se impunea datorită inadvertențelor legii 206/2014, a cărei interpretări speculative servesc puțin la eficiența combaterii plagiatului și dau deseori posibilitatea unor abuzuri. Meritul principal al lucrării constă nu numai în faptul că semnalează, analizează și evaluează inadvertențele conceptuale, legislative sau procedurale, ci oferă și soluții alternative de corectare și ameliorare.

Referent științific: Prof. dr. ing. Ștefan PREITL
Universitatea Politehnica Timișoara

TUDOR ICLĂNZAN

**COMBATEREA PLAGIATULUI ȘI EXERSAREA
EXCESIVĂ A DREPTURILOR DE PROPRIETATE
INTELECTUALĂ ÎN DOMENIUL ȘTIINȚELOR
TEHNICE**

Colecția "SINTEZE"

EDITURA POLITEHNICA
TIMIȘOARA – 2023

Copyright © Editura Politehnica, 2023

Nicio parte din această lucrare nu poate fi reprodusă, stocată sau transmisă prin indiferent ce formă, fără acordul prealabil scris al Editurii Politehnica.

EDITURA POLITEHNICA

Bd. Republicii nr. 9
300159 Timișoara, România

Tel.: 0256.403822

E-mail: editura@upt.ro

Redactor: Claudia MIHALI

ISBN 978-606-35-0563-8

CUVÂNT ÎNAINTE

Plagiatul, fără să fie o noutate a zilelor noastre, a ajuns să prolifereze și să se manifeste mai mult ca oricând, stârnind oprobiul public, dar și o preocupare continuă, dar încă sterilă. Acest gen de fraudă a cuprins, în special, mediile academice și de cercetare, a estompat în dezbaterile publice alte genuri de fraudare mai rare și mai insidioase, a servit uneori la răfuieli personale sau dispute politice și pare a fi greu de prevenit și combătut datorită facilităților internetului, în mod speculativ utilizate.

Prevederile legale și practica judiciară a combaterii par să fie depășite de viteza cu care acest gen de fraudă se produce. Slăbiciunile morale ale societății și incultura sunt un adevărat combustibil al comportamentului deviant dat de plagiat și de simularea combaterii lui. Opinia publică sănătoasă și nu cea care tolerează sau, dimpotrivă, exagerează fenomenul, are nevoie mai mult ca oricând de soluții concrete pe care să poată eșafoda o bază lucrativă pentru prevenție și abia în cazuri solid documentate pentru reprimare.

Prezenta lucrare încearcă să aducă o contribuție la prevenirea și combaterea plagiatului în domeniul științelor tehnice în care particularitatea activităților științifice impune o nuanțare a abordărilor și procedurilor.

Autorul

1. INTRODUCERE

În 2012, atunci când a devenit public scandalul plagiatului lui Ponta, eram deja profesor universitar pensionar, dar lucram pentru Politehnica din Timișoara în calitate de consilier în proprietate industrială. Problemele proprietății intelectuale legate de plagiat erau în faza de început a reglementării lor prin acte normative, în majoritatea universităților românești. M-am simțit obligat să mă implic, deși proprietatea industrială este doar un subdomeniu al proprietății intelectuale. Ca atare, mi-am pregătit o expunere de sinteză cu titlul «Plagiat și contrafacere», prelucrând în special informațiile din literatura de specialitate europeană. Au urmat două expuneri în două universități, care aparent au fost urmărite cu interes. Surpriza majoră pentru mine a constat în modul în care dezbaterile subiectului au devenit rapid vehemente și sterile, cantonând diverșii protagoniști pe poziții aproape ireconciliabile. În loc de clarificări apăreau o sumedenie de probleme izvorâte dintr-un amestec ciudat de opinii inspirate de practicile universitare (în special a celor cu profil politehnic), interpretarea legislației și libertățile academice. Nu am reușit să asigur nici măcar o mediere și nici nu am găsit clarificări ulterioare, în schimb am remarcat fără nici o urmă de îndoială că germenul interpretărilor contradictorii se găsea în prevederile legii speciale, Legea 206/2004 privind «*buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare*» (art.3 și 4).

M-am considerat depășit și am abandonat implicarea voluntară în subiectul plagiatului. Totul părea uitat, dar iată că anul 2016 a adus o reanimare a interesului meu pentru subiect fără să fie însă însoțit și de o reimplicare. Apar lucrări notabile (semnalez câteva din bibliografia lucrării la pozițiile 3,5,6,9,11,13,15,16,17) care au darul să-mi clarifice câteva îndoieli, să-mi confirme unele supoziții, dar să descopăr și faptul că plagiatul prezintă subiect de dezbateri și se menține în continuare la cote inacceptabile. Facilitățile oferite de tehnologia informației și apetitul pentru indemnizația ce acompaniază titlurile de doctor par a fi motivația principală, pe lângă altele, a plagiatorilor. Acest aspect social degradant devine tot mai tulbure prin atitudini de complezență, sau indiferență prezente încă în mediul academic, apariția unor etichetări ce se substituie analizelor de rigoare și uneori a tentației de a utiliza incoerența legislativă pentru răfuieli politice sau academice, pigmentat și de

relatări de presă în căutare de senzațional. Pentru un observator atent și avizat în domeniu apare tot mai evidentă lipsa de corelare a Legii 206/2004 cu legea drepturilor de autor, Legea 8/1994, mai importantă în multe analize fiind legea 206/2004, deși aceasta este cu adresare limitată la mediul universitar și de cercetare. Practic, toată lumea vorbește de plagiat și ici colo ne amintim de contrafacere.

O relativă limpezire se produce prin apariția în decembrie 2020 a lucrării normative «GHID DE INTEGRITATE ÎN CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ» realizat sub egida Ministerului Educației și Cercetării - Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării. Acesta introduce în mod clar și corect, dar la un nivel de generalizare compatibil cu multitudinea domeniilor de activitate, principiile și bunele practici recomandate pentru combaterea devierilor de la etică și în special a plagiatului. Pentru universități și centre de cercetare acest document indică jaloarele principale, dar așa cum se practică în sistemul juridic pentru cazurile complexe, cu posibile interpretări, era nevoie ca fiecare universitate, în domeniul ei de activitate, să elaboreze propriile coduri de etică cu recomandări specifice susținute, dacă este cazul, de exemplificări. Acest aspect se impune deoarece tot mai mult în prevenirea și combaterea plagiatului centrul de greutate se fixează nu pe identificarea lui și nici măcar pe sancționarea lui, ci pe analiza de specialitate pentru identificarea intenționalității, gravității și impactului social al acestuia. Ghidul de integritate în cercetarea științifică al MEC mai sus amintit (pag.11) prevede că «**Principiile se aplică tuturor domeniilor de cercetare-dezvoltare. Desigur, există particularități de domeniu de cunoaștere care obligă la nuanțări. Revine experților din domeniu să detalieze variațiile de formă și limite între care se aplică fiecare dintre principiile anterioare**». Trebuie ca aceste coduri specifice ale universităților și centrelor de cercetare să fie documente explicative, care să elimine ambiguitățile, stereotipurile și inadvertențele. În aceste coduri este prevăzută de obicei și componența comisiei permanente de etică care pare a fi asimilată cu «experții domeniului» în lipsa altor precizări. Nu rezultă cu claritate dacă pentru fiecare caz particular, în parte, lucrează comisia permanentă, sau se constituie o comisie independentă și, mai ales, dacă există un set de documente referențiale de evaluare (indicatori, proceduri, modele de bune practici, etc) altele decât legislația în vigoare și indicațiile orientative ale codurilor. Nu putem cere

experților domeniului științific să devină ad-hoc și imediat experți în proprietate intelectuală și etică. Se pare că, din acest punct de vedere, actualele coduri specifice ale universităților de tip politehnic din țară nu sunt conforme așteptărilor mai sus exprimate privind specificitatea lor^{*)}. Există și o tentație de a evita «subiectele fierbinți» sau cea de a formula expertize cu un grad de încredere scăzut. Cred că acesta este și motivul recomandării succint exprimate sub forma «*definiția operațională a plagiatului este esențială*» (Dumitru Sandu, 2017)¹.

În domeniul științelor tehnice redactarea este inevitabil marcată de numeroase elemente de cunoaștere comună.

Lucrările de doctorat trebuie să evidențieze cel puțin 4 capitole mari:

- analiza cercetărilor și rezultatelor din domeniul abordat,
- prezentarea obiectivelor tezei,
- metoda, mijloacele și rezultatele cercetării,
- contribuții originale (certe și verificabile).

Lucrările științifice care se publică în reviste, sau se susțin în conferințe sunt și ele supuse unor reguli sau uzanțe general acceptate (vezi de exemplu Lucian Vințan «Scrierea și publicarea științifică» <http://research.utcluj.ro>).

Soluțiile tehnice noi și inventive (produse, procedee sau metode) se protejează prin brevete de invenție a căror redactare canonică este puternic formalizată (Art.18 din legea 64/1991 și standardul 22 al OMPI)

Cărțile tehnice sunt, în majoritatea cazurilor, manuale universitare, monografii, care implică utilizarea substanțială a formulărilor din fondul de

^{*)} De exemplu: codul de conduită etică al Universității Politehnica Timișoara își asumă fără nici o altă precizare sau explicație definițiile plagiatului și autoplăgiatului date de legea 206/2004 pe când codul de conduită etică al Facultății de Calculatoare de la Universitatea Politehnica București își asumă o definiție mult mai operantă pentru domeniul ei de activitate. „*Se consideră ca fiind plagiat procesul de asimilare sau reprezentare ca fiind personale a rezultatelor intelectuale ale altor persoane, de exemplu materiale scrise sau rezultate creative incluzând materiale publicate sau nepublicate, date, propuneri de cercetare, programe de calculator, copierea identică (verbatim) sau aproape identică a materialelor realizate de alte persoane, parafrizarea unor porțiuni din materiale ce aparțin altor persoane fără citarea sursei, copierea elementelor din materiale realizate de alte persoane, ca de exemplu copierea ecuațiilor, tabelelor, graficelor, ilustrațiilor, prezentărilor, fotografiilor care nu sunt publice sau nu pot fi folosite liber, fără citarea surselor*”.

¹ Dumitru Sandu - *Spre o diagnoză integrată a plagiatului* -, 2017,

[<http://www.contributors.ro/administratie/educatie/spre-o-diagnoza-integrata-a-plagiatului>].

cunoștințe comune. Rareori și doar în cazul unor specialiști cu vastă experiență, în cărțile acestora elementele de originalitate devin predominante.

Nu pot afirma cu certitudine, deoarece nu am competența necesară, dar cu siguranță, redactarea lucrărilor și operelor din alte domenii cum ar fi cel literar, filozofic, social se face altfel și conform cu alte cerințe. Dar nu analiza codurilor specifice este obiectul lucrării. În contextul de mai sus scopul asumat al lucrării este cel de a semnaliza o serie de inadvertențe care și-au făcut locul în abordarea plagiatului și a tentației exersării excesive a drepturilor de proprietate intelectuală. Încercarea autorului se dorește a fi o mică contribuție la clarificarea unor subiecte și invitația de a privi cât mai flexibil problema cunoașterii și transmiterii ei către public în scopul servirii binelui public.

Punctul de plecare al acestei lucrări este insatisfacția pricinuită de unele definiții ale Legii 206/2004 deoarece ele, chiar dacă sunt aparent foarte «*tăioase*» în combaterea plagiatului, pot fi la fel de «*tăioase*», la îndemâna plagiomanilor, pentru discreditare. Asocierea lor cu unele «*etichetări*» consacrate deja în limbajul public, pot face din oricine un plagiator sau, mai rău, deschid calea, subtil, la ceea ce unii specialiști îndrăznesc să afirme deja, «*privatizarea informației și monopolul asupra cuvintelor*»². Aceste formulări inadecvate pot fi chiar folosite speculativ de către cei dovediți că au plagiat invocând incoerențele ca și o culpabilitate a societății care îi afectează indirect și pe ei. Într-un reflex natural de autodisculpare, n-ar fi exclus să-i auzim azi - mâine pe plagiatori cu lamentația «*Vedeți, și voi sunteți ca noi*». Este suficient să constatăm, chiar în prezent, numeroasele bâlbâieli procedurale, schimbări de abordare sau opinie a comisiilor de etică însoțite uneori și de demisii, dar mai ales contraofensiva insolentă chiar a plagiatorilor (vezi cazul scandalos și notoriu al rectorului universității «Aurel Vlaicu» din Arad, Ramona Lile)³, care mizează pe lentoarea procedurilor și contradicțiilor cu care operează sistemul judiciar.

² M. Vivant, De Boek Supérieur – *La privatisation de l'information par la propriété intellectuelle* -Revue internationale de droit économique, 2006/4t.XX,4|, pages 361 à 388; Stephen Kinsela - *Impotriva proprietății intelectuale* - Editia Laissez Faire Book (traducere), 2012.

³ Brândușa Armanca, *Desființarea CNATDCU și posibilul plagiat al premierului | Profesor: Aproape toți miniștrii Educației, după 2012, au avantajat fraudă* – 2022 – <https://romania.europalibera.org/>.

Mai mult pasivitatea sau toleranța unor instituții fundamentale (universități, agenții guvernamentale) fac ca «plagiatori de marcă» (profesori, rectori, miniștri, oameni politici) să rămână deseori pe funcții și să sufere doar sancțiuni simbolice.⁴

⁴ Ibid 3

***[[www .libertatea.ro/stiri/](http://www.libertatea.ro/stiri/) 2022].

2. PE SCURT DESPRE «DEFINIȚIA» PLAGIATULUI

Din punct de vedere istoric, putem considera plagiatul și combaterea lui ca și o practică relativ recentă. Informația și comunicarea au însoțit dezvoltarea umană, încă de la începuturile ei. Oamenii încă din perioada copilăriei au asimilat, au imitat și reprodus cunoștințe și informație. Orice învățătură în orice domeniu nu este decât o copie. «*Creația în sine este rezultatul acestui gen de acumulări. Înainte de secolul al XVIII practica imitației literare era foarte răspândită. Sunt de notorietate exemplele referitoare la Seneca, Shakespeare, Racine, Molière, Proust, etc.*»(traducere)⁵.

«*Même les plus brillants écrivains ne sont que des copieurs. Ils s'inspirent au choix d'autres œuvres, mais aussi de la nature, de leur environnement socioculturel et des différentes thématiques qui les intéressent. Leur talent n'est alors pas de créer une idée neuve et jusqu'alors inconnue, mais de recycler de vieilles idées sous une forme travaillée et pertinente*»⁶.

Evoluția societății trece apoi la o concepție personalizată a creației intelectuale, care se exprimă prin definirea unui drept subiectiv, printr-o exigență de originalitate și anume dreptul de autor. Astfel apare pentru prima dată definiția plagiatului în 1672.

„**PLAGIAT**: faptul de a-și atribui în mod ilicit o operă originală”.

Plagiatul dintr-o practică acceptată devine una social reprimată. Au urmat o mulțime de alte definiții care, în esență, asimilau plagiatul cu o

⁵ M. Couton, I. Fernandez, C. Jérémie et M. Veniat (dir.), *Emprunt, plagiat, réécriture aux xve, xvie, xviie siècles. Pour un nouvel éclairage sur la pratique des Lettres à la Renaissance*, Presses universitaires Blaise Pascal, 2006 ; P. Toubert et P. Moret (dir.), *Remploi, citation, plagiat. Conduites et pratiques médiévales (x^e-xiie siècle)*, Casa de Velazquez, 2009 ; H. Maurel-Indart, *Du plagiat*, Folio, 2011, p. 19 et s.

⁶ *** [Plagiat ou inspiration ? lesoufflenumerique.com/2016/02/18/plagiat-ou-inspiration/](http://lesoufflenumerique.com/2016/02/18/plagiat-ou-inspiration/) Publié le 18 février 2016 par Pierrick MESSIEN.

înșelăciune, o fraudă intelectuală. Redăm câteva, mai semnificative, pentru gradul de similitudine în definiție.

- *PLAGIÁT², -Ă, plagiăți, -te, adj. (Despre opere literare, artistice sau științifice) Care a fost însușit (integral sau parțial) de la altcineva și prezentat drept creație personală.⁷*
- *"...Opera plagiată este lucrarea scrisă, realizată și publicată de o persoană sau grup de persoane care se declară în acest fel autori, lucrare care cuprinde în mod integral sau numai parțial o operă de creație intelectuală scrisă, realizată și publicată anterior de o altă persoană.⁸*
- *«Toute représentation ou reproduction intégrale ou partielle faite sans le consentement de l'auteur [...] est illicite. Il en est de même pour la traduction, l'adaptation ou la transformation, l'arrangement ou la reproduction par un art ou un procédé quelconque.»⁹*
- *«Plagiarea este preluarea de către un autor a unor elemente din opera de creație intelectuală a altui autor și prezentarea lor în spațiul public drept componente ale unei opere proprii. Plagiatul este rezultatul acțiunii de a plagia și se referă la opera generată prin preluarea ilegală, intenționată sau nu, din punct de vedere deontologic».¹⁰*
- *„Plagiatul constă în preluarea, fără drept, într-o operă scrisă sau orală, în totul sau în parte, a oricărei opere preexistente, scrise sau orale, care este protejată juridic, aflată sau nu în perioada legală de protecție, fără a se indica faptul preluării, în scopul de a fi prezentată ca o creație intelectuală proprie”.¹¹*

*«Le **plagiat** est l'utilisation de travaux et d'idées provenant d'autres personnes sans faire référence à la source originale, et violant ainsi les droits de l'auteur ou des auteurs initiaux à l'égard de leur production intellectuelle».¹²*

⁷ sursa: DEX '09 (2009)

⁸ Isoc, D. - Ghid de acțiune contra plagiatului -Cluj-Napoca: [Ecou Transilvan](#). 2012.

⁹ Article L122-4 du Code de la propriété intellectuelle, France.

¹⁰ <https://www.researchgate.net/publication/315378100> Principii și procedee de identificare a plagiatului (2017) Technical Report, February 2017

¹¹ Bujorel FLOREA - *Reflecții despre plagiat* – capitolul al III-lea - Unele considerații privind reglementarea plagiatului. Ed.Hamangiu - 2018

¹²*** *Code de conduite européen pour l'intégrité en recherche* - Édition révisée Publié à Berlin par ALLEA - All European Academies Berlin, 2018.

În legea nr. 206/2004, modificată prin ordonanța nr. 28/2011 și dedicată bunei conduite în cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și inovare, definiția este:

«Plagiatul - expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, expresii, idei, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale».

Legea drepturilor de autor, nr. 8/1996, deși nu definește în mod explicit plagiatul, prevede însă în mod expres faptul că nu pot beneficia de protecția legală a drepturilor de autor următoarele: ideile, teoriile, conceptele, descoperirile științifice, procedeele, metodele de funcționare sau conceptele matematice, ca atare și invențiile, conținute într-o operă, oricare ar fi modul de preluare, de scriere, de explicare și de exprimare.

În jurul noțiunii de plagiat al ideii se poartă actualmente cele mai multe discuții, specialiștii științelor umaniste având percepții deseori diferite de cei din domeniile științifice. Aceste percepții diferite se datorează în mare parte definiției din legea specială nr. 206/2004 a cărei interpretare rudimentară poate face din oricine un plagiator. În cele ce urmează, voi încerca prin exemple simple, să fundamentez observația de mai sus.

Într-o abordare simplificată putem considera că, în esență, elementele principale ale plagiatului implică identificarea similarităților (existenței materiale) și a intenției vădite de înșelăciune (fraudă). Cei ce sunt afectați de plagiat sunt autorul, editura și publicul vizat, dar nici plagiatorul nu este scutit de riscul sancțiunilor și oprobriului public în cazul depistării faptei.

3. PLAGIAT ȘI CONTRAFACERE

Într-o simplificare grosieră, plagiatul presupune existența unor elemente de similaritate între opere fără semnalarea anteriorității. El poate rezulta dintr-o varietate de forme, începând cu cea rudimentară a «copy-paste» -ului, apoi similitudini mai mult sau mai puțin voluntare, parafrazări mai mult sau mai puțin abile, până la cea discutabilă a plagiatului ideilor. Plagiatul, mai ales în mediul academic, este asociat cel mai adesea cu un comportament fraudulos, reprobabil și etichetat ca «furt intelectual». Sancționarea acestuia este specifică acestui mediu, în care se pare că a proliferat în mod deosebit și, ca atare, o lege specială părea necesară (vezi Legea 206/2004).

Contrafacerea este forma juridic consacrată pentru plagiat. Baza ei legală o constituie drepturile de autor prin Legea 8/1994. Chiar dacă legea drepturilor de autor nu definește explicit plagiatul, *ea exclude de la protecție ideile, teoriile și conceptele* și condiționează în mod explicit protecția de originalitatea operei sursă și intenționalitatea preluării fără citare. De altfel, în limbajul juridic rareori întâlnim cuvântul «plagiat» cel folosit fiind de «contrafacere». Orice demers juridic de sancționare a plagiatului începe prin verificarea originalității sursei zis plagiata. Nu se sancționează juridic lipsa vinovăției și nici preluarea textelor lipsite de originalitate. Plagiatul, oricât de condamnat, nu cade sub incidența legii decât dacă este suficient de grav, adică reprezintă realmente o contrafacere. Chiar dacă distincția este uneori foarte dificilă, plagiatul «abil», moralmente culpabil, este juridic ireproșabil. Însușirea ideii nu este condamnată, în schimb a formei expresiei, a compoziției ideii da. Trebuie dovedit de fiecare dată caracterul intenționat al plagiatului ținându-se cont de:

- Domeniul (specificitatea, dezvoltarea, interesul de public, etc);
- Surse;
- Modul citării sau lipsa ei.

Redăm în caseta din Fig. 3.1 sintetizarea oferită de juristul român, Marian Florescu.

Plagiat/Contrafacere.
Interpretare juridica

Din punct de vedere juridic trebuiesc identificate trei elemente pentru existenta plagiatului:

- 1.ELEMENTUL MATERIAL –existenta unui **text si lipsa citarii** textului preluat
- 2.ELEMENTUL INTENTIONAL – **intentia** vadita de a prezenta textele preluate si necitate ca fiind creatie sau contributie personala
- 3.LUCRAREA PRETINSA A FI COPIATA SA FIE **ORIGINALA**

Dupa Marian Florescu – Natura juridica a plagiatului-
Revista "Pandectele saptamanale",22 iulie,2012

Fig. 3.1. Interpretarea juridică a plagiatului

Nu în ultimul rând, merită amintită jurisprudența relevantă a instanței supreme, respectiv Decizia nr. 8 din 11 ianuarie 2011 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – secția civilă și de proprietate intelectuală, care a statuat, că «o lucrare care nu este predominant originală nu poate constitui sursa unui plagiat».

Având în vedere cele de mai sus este evident că asimilarea strictă între plagiat și contrafacere nu este corectă. Plagiatul și contrafacerea nu sunt sinonime. Plagiatul este mai cuprinzător decât contrafacerea.

În rezumat plagiatul are în vedere similarități necitate, ce induc confuzie publicului, chiar dacă sunt sau nu efectuate cu intenție sau chiar dacă se referă la elemente originale sau nu. Este moralmente și etic condamnat. Contrafacerea are în vedere similarități necitate, dar cu condiția dovedirii intenționalității faptei și a originalității sursei preluate. Este juridic reprimabilă. În practica prevenirii și combaterii cele două fațete sunt tratate nedistinctiv.

„Considerentele de mai sus nu trebuie să facă din plagiat și contrafacere două situații total diferite. Nu numai literatura din domeniu dar și codurile de bună conduită respectiv practica combaterii plagiatului recurg la asocierea plagiatului cu contrafacerea și ... elementul comun al celor două,

una direct definită prin legea 206/2004 și cealaltă indirect definită prin legea 8/1996 fiind fraudă".¹³

În unele țări anglo saxone se aplică „copyright” -ul simbolizat prin însemnul © și care definește un drept de care dispune autorul și, mai precis, editorul cu privire la exploatarea operei. Regulile acestuia nu recunosc drepturi morale și pretind existența unui «depozit» al operei la un oficiu competent. „Copyright”-ul ca atare nu protejează autorul ci opera acestuia și editorul. În România mențiunea de „copyright” utilizată de editori are valoare informativă.

¹³ Sonia Florea - *Plagiatul și încălcarea drepturilor de autor* - în R.R.D.P.I. nr. 4/2016, pp. 109-134.

4. ETICHETĂRI ÎN DEFINIREA PLAGIATULUI

Titlul de mai sus, oarecum neobișnuit, mi-a fost sugerat de numeroasele experiențe personale pe care le-am avut ca și consilier de proprietate industrială, constatând comportamente deviate în sistemul proprietății intelectuale, exersări excesive ale drepturilor de proprietate industrială, tendințe de monopolizare a informațiilor și acțiuni ce afectează spiritul dreptului la liberă exprimare și a liberei concurențe. În ceea ce privește plagiatul mi se pare că abordările actuale, care conduc nu rareori la dispute sterile și răfuiele academice, sunt generate în mare parte de definițiile nefericite date plagiatului și autoplagiatului din legea specială nr.206/2004 care sunt necorelate cu spiritul legii dreptului de autor nr.8/1994, lege de bază în sistemul proprietății intelectuale. Acest aspect neproductiv este întregit uneori și de opiniile de tip «*etichetări*», mult prea ușor exprimate, ale unor personalități cu mare audiență publică.

4.1 Plagiatul „furt intelectual” sau „fraudă intelectuală”?

S-a încetățenit și se asociază plagiatului, ca un reflex al repudierii sociale a acestei practici imorale, expresia de «furt intelectual». Expresia este atât de puternic ancorată în conștiința publică încât și specialiștii problematicii preferă s-o folosească și rareori s-o pună la îndoială.

Definiția dată furtului are în vedere deposedarea ilicită de un bun material. Adăugarea adjectivului „intelectual” introduce o relativă inadvertență deși plasticitatea expresiei finale „furt intelectual” sugerează suficient de clar o infracțiune specială. Nu cred că mulți s-ar gândi la furtul făcut de intelectuali, deși pentru unii ar fi posibil și un asemenea înțeles.

*FURT, furturi, s. n. Infracțiune care constă în însușirea pe nedrept a unui lucru mobil din posesiunea sau deținerea unei persoane, fără consimțământul acesteia; hoție, furătură. – Din lat. **furtum**. [https://dexonline.ro]*

Plagiatul, respectiv contrafacerea sunt noțiuni specifice domeniului proprietății intelectuale care se referă la bunurile spirituale și au în vedere nu atât „posesia” cât „ocrotirea creației”. În concepția proprietății intelectuale, informația, un bun imaterial, spre deosebire de bunurile materiale, odată transmisă, nu se consumă. Cunoșterea înglobată într-o operă nu se pierde odată cu transmiterea ei, autorul rămânând în totalitate în posesia ei. Exprimam acest adevăr, de altfel bine cunoscut, în cuvântul introductiv al uneia din cărțile mele în felul următor: «*Chiar dacă actul de plagiere este unul imoral și reprobabil, de care mă delimitez și îl dezaprob, expresia des uzitată de «furt intelectual» mi se pare mai mult o formulare colocvială, în realitate fiind vorba mai degrabă de impostură și înșelăciune. Acest aspect degradant și fraudulos, respins de societate, afectează mai degrabă editura (copyright și contrafacere) și publicul țintă. Mi se pare că apelativul de «hoț» consecutiv celui de «furt intelectual» ar trebui înlocuit cu cel de «escroc», la fel de reprobabil ca și primul».*¹⁴

Iată că în realitate plagiatul este de fapt o fraudă, o înșelăciune, la care nu ar fi necesar să adăugăm neapărat adjectivul de «intelectual» pentru a semnifica ceva legat de o speță specială a proprietății intelectuale. Personal consider că autorul unei lucrări nu este proprietarul ideilor și nici măcar a textelor originale exprimate. «Furt intelectual» este expresia centrată pe autor și sugerează o proprietate a autorului ceea ce nu se regăsește de fapt în nicio definiție a plagiatului, nici măcar a celei din legea 206/2004. «Înșelăciune» este expresia centrată pe inducerea în eroare a publicului vizat de publicarea lucrării și este concordantă cu definițiile plagiatului.

FRĂUDĂ, *fraude*, s. f. (Jur.) Săvârșirea cu rea-credință, pentru a obține foloase, a unor acte de atingere a drepturilor altuia (păgubitoare pentru altă persoană); hoție. ♦ Sumă sustrasă prin înșelăciune, prin defraudare. [Pr.: fra-u-] – Din fr. *fraude*, lat. *fraus, fraudis*. [<https://dexonline.ro>]

ESCRÓC, -OÁCĂ, *escroci, -oace*, s. m. și f. Persoană care înșală pe alții și își însușește, prin mijloace frauduloase bunuri străine; pungaș, șarlatan. – Din fr. *escroc*. [<https://dexonline.ro>]

IMPOSTOR, ~OARE *smf* [At: SEBASTIAN, T. 58 / Pl: ~i, ~oare / E: fr *imposteur*, it *impostore*, lat *impostor*] **1** Persoană care urmărește să profite în mod nemeritat prin minciună sau prefăcătorie Si: *mincinos, șarlatan. 2-3*

¹⁴ Tudor Iclânzan - *Brevetarea invențiilor. Ghid de bune practici* - Editia a II a revizuită și adăugită, Editura Politehnica Timișoara, 2023, pag.8

Persoană care se substituie altcuiva (pentru a profita de avantajele cuvenite acestuia). . [https://dexonline.ro]

Această dihotomie este de fapt evidențiable și în materialele publice a celor care utilizează frecvent expresia de «furt intelectual». În caseta din Fig. 4.1 acest aspect este semnalat prin marcarea cu galben a inconsecvenței într-un foarte oficial document al unei universități elvețiene.

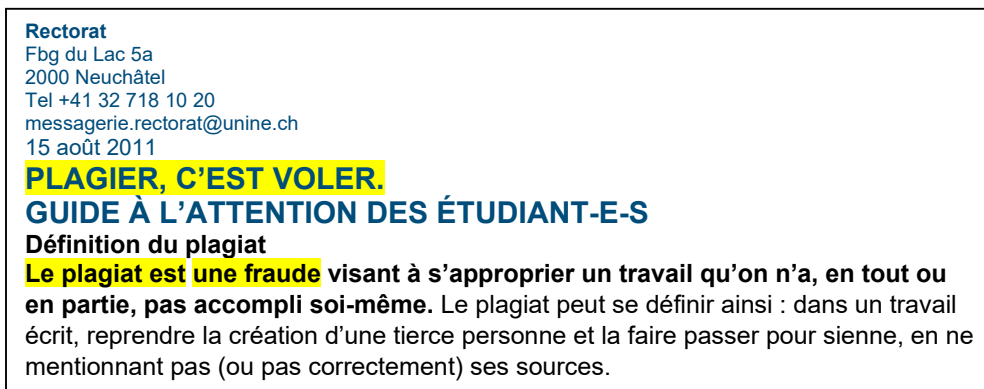

Fig. 4.1. Extras dintr-un ghid antiplagiat al unei universități elvețiene

Acest aspect, fără să fie neapărat deranjant, s-a strecurat și în documente autohtone. Astfel: «*Prin procedee specifice domeniului, se vor identifica pragurile și tipurile de situații dincolo de care absența marcărilor de citare corectă duce la fraudă intelectuală. Furtul intelectual are loc prin parafrizarea unor idei.*»¹⁵ Dar cel mai elocvent exemplu, în încercarea de a restabili o expresie corectă și adecvată, am întâlnit-o punând următoarea întrebare interlocutorilor mei în domeniul subiectului. Dacă plagiatul este «furt intelectual» ce este atunci „autoplăgiatul”? Este cumva «autofurt intelectual»? De fiecare dată reușeam, fără să vreau, să stârnesc o derută de moment urmată deseori de încercări neconvingătoare de clarificare. Cred că persistența acestei formulări este o formă de manifestare a unei frustrări sociale generale față de proliferarea plagiatului. Din păcate, tema plagiatului a devenit atât de frecventă

¹⁵ *** Ministerul Educației și Cercetării, Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării - *Ghid de integritate în cercetarea științifică*, București, 12 noiembrie, 2020, pag. 12.

încât a reușit să estompeze oarecum și alte comportamente antisociale, aparent mai discrete, dar poate chiar mai nocive. Am putea exemplifica «frauda științifică»^{*)}, o realitate neclar definită chiar și în legea 206/2004, sau așa zisa «fraudă instituțională» aproape ignorată^{**)}.

4.2 Despre o gravitate a plagiatului

În majoritatea lucrărilor care tratează subiectul plagiatului, regăsim la un moment dat ideea cuantificării acestuia prin raportarea elementelor preluate și necitate la ansamblul lucrării și atribuirea ca atare a unui grad de gravitate (culpabilitate uneori, practică academică deficitară, etc) a plagiatului. Problema este dificilă și subiectivă deoarece nu înseamnă toleranță sau acceptanță pentru grade reduse de gravitate ci mai degrabă, criteriu de încadrare în paleta sancțiunilor prevăzute în legi și normative. Codurile de etică asimilate de mediul academic prevăd acest aspect. Cred că gravitatea plagiatului, care este de fapt o realitate obiectivă, ar merita o încadrare diferențiabilă și prin expresii adecvate introduse și practicate în primul rând de specialiștii domeniului și de persoanele cu mare autoritate publică.

Ar putea fi un prim pas din prisma disocierii preluărilor de informație din neștiință, sau o practică academică deficitară, pentru care folosim tot infamantul termen de «*plagiat*», față de preluările făcute cu intenția vădită de înșelăciune pentru care folosim tot termenul de «*plagiat*» și mai rar cel corect de „contrafacere”.

Este greu de înțeles de ce în percepția unor persoane contrafacerea pare o practică mai puțin reprobabilă. Dacă este uzitată expresia «furt intelectual»

^{*)} Un exemplu de «*fraudă științifică*» (ar putea fi eventual asimilată cu «*fabricarea de rezultate*» din legea 206/2004) l-a reprezentat invenția descrisă în capitolul 10.4 din [5] la paginile 162 - 163. Invenția a fost certificată printr-o familie de brevete (US9975199 B2, EP3055090 B1 și RO130409 B1) dând impresia unei realizări tehnice remarcabile. Detectarea unor asemenea fraude este foarte dificilă și nu poate fi asistată de softuri dedicate. A trebuit o muncă considerabilă și cumulată a mai multor specialiști ai domeniului, susținută de o argumentație științifică de peste 90 de pagini, pentru a dovedi fraudă și a determina revocarea brevetului de invenție RO13049 B1. Nu știm dacă oficialitățile care au premiat și susținut «invenția» au recuperat cheltuielile considerabile făcute.

^{**)} Un exemplu de «*fraudă instituțională*» l-ar constitui indemnizațiile viagere date din bani publici de Academii de științe ce dublează de fapt Academia României, înființate prin inițiativa a unor grupuri de universitari și fără criterii clare de acces altele decât meritele științifice susținute și atribuite reciproc.

oare ar trebui să folosim și expresii derivate corespunzătoare pentru gradele diferite de plagiere, cum ar fi “furtișag intelectual » sau «șterpeală intelectuală” ? Nu merge.

Subiectul limbajului evocat în rândurile de mai sus nu este nici foarte important și pare derizoriu pentru unii specialiști, dar el poate avea consecințe nebănuite. În domeniul proprietății industriale și mai precis în domeniul brevetării invențiilor, folosirea inadecvată a limbajului poate fi critică. Oare ar fi atât de greu să nuanțăm și să utilizăm următoarele formulări, chiar dacă nu atât de scurte și incitante, dar mai apropiate de realitate?

Astfel pentru:

- Plagiat dovedit intenționat și din surse originale «**Plagiat și contrafacere**» asociat cu cuvântul «fraudă intelectuală»;
- Plagiat de proporții reduse, dar intenționat «**Plagiat**» asociat cu cuvântul «înșelaciune»;
- Plagiat de proporții reduse, dar neintenționat «**Plagiat prin neglijență**» asociat cu «practică academică deficitară».

Cu toate acestea în spațiul public problema plagiatului este reflectată uneori de unii jurnaliști și ca un element de senzație cu invitație neexplicită la comentarii ale unor personalități ale vieții publice. Cum altfel am putea privi afirmația netă și categorică a unui intelectual de seamă și renumit specialist în domeniul său, potrivit căruia putem înțelege că noțiunea de gravitate a plagiatului este de fapt exclusă: „*ZERO! Nu există o astfel de idee. Orice ai preluat de la o altă persoană, fără să citezi sursa, se numește plagiat. Nu contează cât ai copiat. Tot plagiat se numește!*”¹⁶.

O astfel de aserțiune cu priză la marele public și în combinație cu definiția inadecvată din legea 206/2004 este de fapt o «etichetare» fără valoare de întrebuințare ca indicator sau criteriu în analiza plagiatului. Pericolul este că ea fundamentează tentația unor «puritani ai eticii» gata să declare plagiatori pe oricine publică ceva, chiar și atunci când preluarea este redusă, fără relevanță

¹⁶ Ovidiu Albu - Zoe Petre il apara pe Ponta: Argumentul notei de subsol - Ziare.com 20 Iunie 2012

pentru restul unei lucrări foarte originale și de utilitate publică. De fapt, «etichetarea» de «Nu contează cât ai plagiat. Tot plagiat se numește» este tot așa de «radicală» ca și expresia încetățenită de «furt intelectual».

În aceeași notă am putea privi și o altă “etichetare” care induce o percepție greșită și anume aceea că “elevii plagiază”¹⁷. Elevii nu sunt plagiatori pentru că, pur și simplu lucrările lor nu sunt destinate publicării și în majoritatea cazurilor ele sunt de fapt lucrări destinate profesorului corector care trebuie să evalueze asimilarea și însușirea de cunoștințe într-un proces de formare. În schimb «elevii copiază» și acest lucru este reprimabil și profesorii îl sancționează ca atare. Acest aspect nu exclude ca, încă din perioada de formare, elevii să fie instruiți privind comportamentul antiplagiat. Din acest punct de vedere elevii, studenții și doctoranzii trebuie tratați în mod diferit, în funcție de situația concretă în care se află.

Cum ar trebui să privim politica unor edituri care adoptă utilizarea verificărilor antiplagiat cu softuri adecvate, dar introduc praguri de acceptanță mai lejere deoarece altfel n-ar exista? Codul de etică al MCT reglementează acest aspect la nivel principial, dar cred că ar fi util ca în codurile specifice, pe diverse domenii de activitate, să se cuprindă măcar câteva recomandări, privind adecvarea limbajului asociat și des utilizat cu cel al gravității plagiatului.

- «*Principala caracteristică pe care trebuie s-o pună în evidență analizele de evaluare a unor lucrări suspecte de plagiat este severitatea acestuia*».

- «*Contează mai mult intenționalitatea dovedită a plagiatului decât cantitatea acestuia, estimată prin analize de similitudine*».

- «*Aplicațiile informatice care duc la estimarea ponderii pe care o au textele din lucrarea de referință similare cu alte texte semnate de alți autori, prezente pe internet, nu pot suplini evaluările experților prin analize calitative*»¹⁸.

Comisiile de etică din universități, fără reglementări specifice și clare, adaptate domeniului și contextului social și necorelate cu legislația în vigoare și bunele practici, seamănă tot mai mult cu niște grupuri captive pe insula

¹⁷ *** - *Profesor și fost ministru al educației: Principalul factor care contribuie la epidemia de plagiate este cadrul didactic*, articol interviu realizat de Alexandra Șerban în 21 ianuarie 2022 pentru ziarul LBERTATEA

¹⁸ *** Ministerul Educației și Cercetării, Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării - *Ghid de integritate în cercetarea științifică*, București, 12 noiembrie, 2020.

incertitudinilor în căutare de soluții salvatoare. În ceea ce privește excesele, ar fi interesant de remarcat «cocktailul toxic» pe care-l poate oferi asocierea interpretării mecanice a definițiilor legii 206/2004 cu «etichetările» lansate de unii purtători de opinie, cu reglementarea vizând plagiatul a 8 cuvinte. Aproape orice lucrare ar putea fi declarată plagiat, iar autorul ei acuzat de “furt intelectual”. Dacă mai adăugăm la cocktailul de mai sus și elemente ale actualelor abordări ale ideologiei «woke» ne putem aștepta ca plagiatori să fie și «rasiști», sau cine mai știe ce.

Iată cum ambiguitatea și incoerența nasc posibile instrumente, bune pentru răfuielei academice, politice sau de altă natură. Ambiguitatea este un adevărat combustibil pentru impostori.

4.3 Prevenirea și combaterea plagiatului o iluzie sau o realitate?

Fără să insistăm, este deja cunoscut că prezenta proliferare a plagiatului a fost favorizată, printre altele, de cel puțin două cauze majore:

- Internetul. «*Internetul a devenit cea mai mare mașină de copiat, acest lucru ducând la o creștere dramatică a încălcărilor drepturilor de autor*»¹⁹;

- Un mediu social permisiv și în care tocmai universitarii au reprezentat veriga slabă. Slăbiciunile și dezaprobarea timidă a unor practici nocive, cum ar fi politizarea, masificarea în detrimentul calității, banalizarea studiilor de doctorat, au favorizat plagiatul.

Încercarea de a zăgăzui fenomenul negativ al proliferării plagiatului prin prevederi legale s-a dovedit mai degrabă iluzorie. Legea 206/2004, în ciuda faptului că are aproape 20 de ani vechime, nu a produs efectele scontate. Și în prezent, plagiatul este o dezbateră și chiar un subiect delicat, iar unii din cei ce îndrăznesc să-l abordeze exprimă deseori interpretări subiective sau poziții ireconciliabile. Legea 8/1994, care ar fi fost o platformă lucrativă satisfăcătoare, nu a putut fundamenta o atitudine antiplagiat. Pentru exemplificare este interesant să prezentăm concluziile unei persoane profesioniste și calificate care

¹⁹ Stephen Kinsela - *Impotriva proprietății intelectuale* - Editia Laissez Faire Book (traducere), 2012 pag.12

în finalul unei elaborate lucrări consemnează opinii contradictorii cu cele ale altor specialiști cu privire la legea 206/2004:

«Pentru calificarea ca plagiat a faptei de preluare a textelor, fragmentelor de text și expresiilor din opera altui autor, „fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale” nu interesează dacă această „sursă” este o operă originală a altui autor, protejată prin dispozițiile Legii nr. 8/1996, sau este o pagină de internet, sau orice altă sursă»²⁰.

Afirmația de mai sus este de fapt în contradicție cu afirmațiile [10] care recomandă ca:

«Suspiciunea de plagiat nu se poate extinde și asupra creațiilor intelectuale care intră în categoria a ceea ce se cheamă „cunoașterea comună” și «Contează foarte mult și cât anume se preia, fără citare corectă, explicită, din surse relevante pentru cunoașterea comună».²¹

Iată cum opinia exprimată în prima lucrare conduce în mod indirect la semnificatia privatizării informației. Pe de altă parte, în concluziile lucrării menționate remarcăm chiar o contradicție evidentă în propunerea ca:

«universitățile, institutele de cercetare și alte institute academice să adopte Ghiduri de bună practică academică care să clarifice cu respectarea deplină a Legii nr. 206/2004, care definește plagiatul și autoplăgiatul ce sunt plagiatul și autoplăgiatul»²² (bolduirea autorului).

Cu alte cuvinte indirect se admite că definițiile date plagiatului și autoplăgiatului din Legea 206/2004 sunt inadecvate și ele se cer corelate cu specificul domeniilor de activitate din universități și institute de cercetare.

În sfârșit, trebuie să precizăm că, în ciuda proliferării actelor de plagiat în România, cu reprezentanți «marcanți» în mediile politizate, plagiatul nu este neapărat «un sport național». El a existat și mai demult, dar era mai dificil de identificat^{*)}.

²⁰ Sonia Florea - *Plagiatul și încălcarea drepturilor de autor* - în R.R.D.P.I. nr. 4/2016, pp. 109-134.

²¹ *** Ministerul Educației și Cercetării, Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării - *Ghid de integritate în cercetarea științifică*, București, 12 noiembrie, 2020.

²² Ibidem 20

*) Astăzi identificarea plagiatului este mult ușurată deoarece accesul la informație datorită internetului este mult îmbunătățit și datorită existenței softurilor antiplagiat. Singura limitare pare să se producă doar în cazul publicațiilor pentru care se cere un abonament sau o plată pentru a fi accesate. Înainte de dezvoltarea IT și apariția facilității copy-paste plagierea era

El a proliferat pretutindeni, chiar și la «case mari» și aparent mai onorabile, conform unui dicton popular, mai rudimentar, «Apa, aerul și fraierul nu dispar niciodată» adaptat sugestiv, și anume: «Apa, aerul și impostorul nu dispar niciodată». În reprezentarea din Fig. 4.2, parafrazându-l pe Caragiale, prezentăm imaginea unor „iluștrii plagiatori”.

Fig. 4.2. Imaginea și poziția unor „iluștrii plagiatori” [colaj din materiale publice]

Presa semnalează faptul ca „șase miniștri ai educației din toată lumea au fost acuzați de plagiat și doar doi au renunțat la studii”²³, iar jurnalista și profesorul universitar Brândușa Armanca arată că „Din cei 24 miniștri ai educației din 1990 șapte au fost suspectați de plagiat. În cazul Ramonei Lile,

îngreunată de accesul dificil sau chiar imposibil (vezi perioada comunistă în România) la informația de specialitate. Nici cei care ar fi trebuit să vegheze (profesori, conducători de doctorate) nu aveau posibilități de informare exhaustivă astfel că sarcina unui plagiator subtil era mult ușurată. Îmi amintesc de cazul unui conferențiar care în perioada comunistă de restricții beneficiase de o vizită în Statele Unite. După întoarcerea în țară era foarte prolific în a publica lucrări în care experimentele și rezultatele obținute erau vizibil asociate unei baze materiale inexistente în țară, iar nivelul științific depășea cu mult nivelul lucrărilor cu care era cunoscut înainte de vizită. Ulterior s-a aflat că cel în cauza adusese din SUA un geamantan de publicații valoroase, dar de circulație restrânsă și inaccesibile în România, din care periodic scotea câte ceva ca să publice. În aceeași notă și-a realizat și teza de doctorat. Nimeni nu a putut dovedi plagiatul.

²³ ***[[www .libertatea.ro/stiri/](http://www.libertatea.ro/stiri/) 2022].

unde în ianuarie 2021 Consiliul Național de Etică a cerut pentru șase lucrări plagate retrogradarea titlului academic de profesor și o serie de interdicții, apreciind că „este vorba de unul dintre cele mai grave cazuri de plagiat din cercetarea academică românească de după 1989”, instanța de fond a acordat până acum 11 amânări.”²⁴

Pentru a semnala contextul social prielnic plagiatului redau un dialog purtat pe internet de persoane care în opinia unora ar reprezenta mentalitatea marelui public.

Întrebare

«Salutări, există metode de a păcăli programele anti-plagiat cu care se verifică lucrările de licență sau disertație? Am o rudă care realizează o astfel de lucrare, are un procentaj destul de mare de plagiere și este disperată. Acum, nu că aș susține furtul, doar că definițiile sau teoriile mă gândesc că nu le putem reinventa noi...

Așadar, cunoaște cineva ceva metode pentru a nu mai detecta textul preluat? Ce sfaturi îmi puteți da pentru a mai reduce procentajul de plagiere sau cum poate fi păcălit programul? Mulțumesc!».

Raspuns

«Eu și prietenul meu am colaborat cu cei de la <https://lucrare-de-licenta.ro/> pentru două lucrări de licență. Le-am spus lor tot ce avem nevoie și la final ne-au arătat lucrările gata, le-am plătit și le-am primit pe email. De menționat este ca ne-au lăsat să vedem și raportul din programul de detectare plagiat înainte să le dam banii. Super ok echipa. Li recomandăm cu drag!»²⁵.

Mentalitatea de mai sus pare însă mai puțin stridentă atunci când după o întreagă campanie de dezvăluiri și după ce instituțiile fundamentale (minister,

²⁴ Brândușa Armanca, *Desființarea CNATDCU și posibilul plagiat al premierului | Profesor: Aproape toți miniștrii Educației, după 2012, au avantajat fraudă – 2022 –* <https://romania.europalibera.org/>.

²⁵ *** *Pacalirea programului antiplagiat*, [<https://pctroubleshooting/topic/34199>] 20.05.2016.

universității) adoptă coduri de etică și bună conduită constatăm acte de plagiat tocmai din partea celor ce se declară și acționează împotriva lui (a se compara textele de la pagina 11 din [nr.20 Bibliografie] cu cele de la paginile 38-39 din [nr.1 Bibliografie]). Nu lipsesc nici acte ale autoplagiaturii (a se compara textele relative la «furt intelectual» din [nr.11 Bibliografie] cu cele din [nr.12 Bibliografie] paginile 8 și 9).

În contextul sumar prezentat mai sus se pare că uităm un lucru esențial, cel al existenței noastre în societate și anume acela semnalat cu atâta pertinentță și cu mai multe ocazii de profesorul universitar Viorel Roș, și anume rolul fundamental al EDUCAȚIEI.

„Credem că plagiatul este, întâi de toate, o problemă de educație și că pentru a-l combate, educația antiplagiat trebuie reglementată prin lege și aplicată cu rigoare, dar nu cu parul. Nu pedepsele aspre sunt creatoare de civilizație, ci școala, învățătorii și cartea de calitate. Valoarea lucrărilor și care fac ca acestea să fie opere se datorează, desigur, autorilor, dar valoarea autorilor se datorează și lor și înaintașilor lor, adică celor de la care au învățat, celor care au transmis urmașilor cunoștințele pe care le avem azi și pe care suntem datori a le înmulți.”²⁶

La acest adevăr fundamental s-ar putea atașa, ca un instrument eficace de descurajare, și ideea de „publicitate” făcută plagiatorilor și stimularea astfel a reacției de respingere din partea opiniei publice. Expunerea publică a lucrării plagiare cu semnalarea pasajelor preluate, așa cum rezultă din rapoartele de similitudine, ar fi un prim pas de discreditare a plagiatorilor în lipsa unei argumentații justificative credibile.

²⁶ Viorel Roș, Ciprian Romișan - *Câteva idei despre ... idei, ură, hulă, plagiate și educație (sau despre nevoia de bun simț și de o lege antiplagiat)*, în volumul Conferinței «Controverse în proprietatea intelectuală», Editura Universul Juridic, București, 2019, pp 120-149 ISBN 978-606-39-0554-4.

5. PLAGIATUL IDEII

Legea 206/2004 nu definește ideea, deși ar fi trebuit s-o facă având în vedere cuprinderea ei distinctă în definiția plagiatului și potențialul ridicat de confuzie pe care-l poate induce. În caseta din Fig. 5.1 redăm forma cea mai uzitată pentru definirea ideii.

Definiția Ideii – ce se înțelege prin idee ?

(DEX)

•**IDÉE**, *idei*, s. f. 1. Termen generic pentru diferite forme ale cunoașterii logice; noțiune, concept.

•**IDÉE** ~i f. 1) Reprezentare generală și abstractă, care se formează în conștiința omului, despre un obiect sau despre un fenomen; concept; noțiune. 2) Rezultat al procesului de gândire; gând.

An **idea** is a concept or mental impression.
[Google dictionary]

Fig. 5.1. Definiția ideii

Ideile, așa cum sunt definite și percepute în majoritatea cazurilor, sunt reprezentări simplificate, de sinteză, ale unui gând sau ale unui concept. Ele în sine nu pot fi atribuite, putând fi generate de oricine, oriunde și oricând. Ar fi o iluzie să se caute într-un asemenea context așa-zisa «sursă originală» sau «anterioritate». Ideile sunt excluse de la protecția prin drept de autor sau prin brevet de invenție. Ideile nu aparțin nimănui, chiar și dacă sunt originale, «*Die Gedanken sind frei*», «*Les idées sont de libre parcours*», «*The thought are free*».

Profesorul universitar Viorel Roș expune foarte sugestiv această caracteristică a ideii:

„Ideile sunt elemente pur abstracte (nu fapte, nu date, nu se confundă cu acestea) care există independent de noi, de cunoașterea noastră. Sunt eterne, universale, neschimbătoare, simple. Nimeni nu poate fi oprit să le descopere, să le dezvăluie să le folosească. Sunt disponibile în egală măsură pentru toți, iar faptul că doar unii le descoperă ori le înțeleg este irelevant pentru că aceasta nu schimbă nimic nici în natura și nici în substanța lor, cum nici faptul că sunt descoperite și dezvăluite nu poate schimba acest lucru. Prin ele însele, ideile nu modifică realitatea. Ideea îmbrăcată în cuvinte, ideea care stă la baza unei soluții tehnice devenind invenție își păstrează natura de idee, nu devin ele însele opere sau invenții, nu se confundă cu creația. Ele sunt rădăcinile oricărei creații intelectuale, dar statutul lor nu poate fi decât acela de res communis. De lucruri ale tuturor și ale nimănui în mod individual.”²⁷

Plagiatul ideii în sine este exclus, dar poate fi făcută recunoașterea paternității unei idei prin așa zisa procedură la OSIM, «Plicul cu idei» (Fig. 5.2) similară cu Envelope SOLEAU din Franța.

“Plicul cu idei -OSIM”

Serviciul **“Plicul cu Idei”** este o modalitate prin care pot fi depozitate și păstrate în siguranță, în regim nepublic, de către OSIM, documente depuse de creatori, persoane fizice și juridice, care cuprind lucrări și creații din cele mai diverse domenii ce nu pot fi protejate prin legislația în vigoare privind proprietatea industrială, precum și drepturile de autor și drepturile conexe, în scopul certificării datei de depunere, conform Ordinului OSIM nr.63/2008.

Efecte ce decurg din depozitarea “Plicului cu idei”
- poate constitui certificarea existenței soluției sau creației aflată în plic la o anumită dată.

“Plicul cu idei” nu se constituie într-un titlu de proprietate intelectuală și nu conferă drepturi exclusive.

Categorii de documente ce pot fi depozitate în regim nepublic certificat
- creații ne brevetabile de genul celor menționate în art. 8 din Legea nr.64/1991 privind brevetele de invenție, republicată în M.O.nr.541/2007;
- lucrări din domeniile tehnic și științific, cum sunt: creații tehnice, norme tehnice, tehnologii, descoperiri, teorii, studii, instrucțiuni de utilizare etc

Fig. 5.2. Plicul cu idei [extras din documentația OSIM]

²⁷Viorel ROȘ - *Plagiatul, plagiomania și deontologia*, R.R.D.P.I. nr. 3/2016, p. 7-24
[<https://www.juridice.ro/essentials/author/viorel-ros/>].

Nu știm din ce motive legiuitorul a simțit nevoia revizuirii formei inițiale a legii 206/2004. Cert este faptul că definiția plagiatului este reformulată în 2011 prin Ordonanța nr. 28/2011 și astfel se naște actuala definiție, în care „ideile” par a fi entități luate în considerare ca atare, ca și „*texte, expresii, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice*”. A rezultat, în opinia mea, o definiție alambicată, interpretabilă și generatoare de confuzii și de abordări sterile.

Chiar și în domeniul științelor sociale se pune problema adecvănței lor, dar în domeniul științelor exacte, și mai ales în inginerie, ele pot induce grave confuzii sau interpretări discutabile. Cu atât mai mult, aceste deficiențe se regăsesc la «*demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice*». În ceea ce privește ideile, așa cum ele sunt definite pretutindeni, ele în sine nu pot face obiectul plagiatului. Ele nu sunt protejate în vreo legislație, ideile fiind «libere», doar expresia acestora putând face obiectul protecției prin drept de autor. Ideile sunt libere și exprimarea lor face parte din drepturile fundamentale ale omului.

În inginerie doar expresia ideii tradusă într-o soluție tehnică poate fi plagiată sau protejată prin drept de autor sau brevet.

*«Rezultă astfel că toate ideile la care face referire legislația specială (Legea nr. 206/2004) din domeniul operelor științifice sunt idei explicate, argumentate, cu un conținut clar conturat și, pe cale de consecință, protejate prin legislația din domeniul dreptului de autor (Legea nr. 8/1996)».*²⁸

În Fig. 5.3 este dat un exemplu concret de exprimare a unei idei care poate fi fundamentul dezvoltării și exprimării ei printr-o „operă științifică” protejată prin drept de autor sau printr-o „soluție tehnică” protejată prin brevet de invenție. Opera științifică, sau parte din ea, poate fi contrafăcută și uneori plagiată.

²⁸ Alin Speriusi Vlad - *Despre plagiat, dreptul de autor și protejarea ideilor sau o teorie coerentă a plagiatului* - în R.R.D.P.I. nr. 4/2016, pp. 88-92.

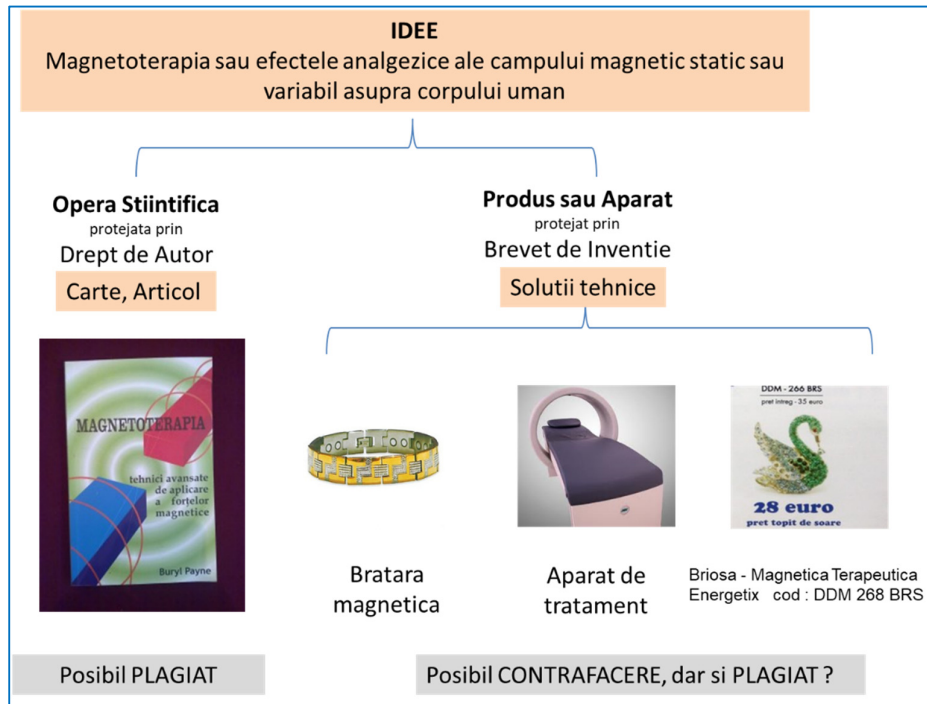

Fig. 5.3. Reprezentarea modului în care o idee poate fi dezvoltată

În continuare supun atenției cititorului două exemple de dezvoltare a unor idei, din lucrări științifice din domeniul ingineriei.

Definiția ideii poate fi redată în forma cea mai simplă prin cuvântul compus **Magnetoterapie**, cu caracter generic, sau, poate avea o formă mai dezvoltată cu caracter particularizat, redată într-o propoziție ce conține 13 cuvinte, ca de exemplu «*Magnetoterapia, sau efectele analgezice ale câmpului magnetic static, sau variabil asupra corpului uman*». Această idee putem s-o regăsim la mai mulți autori de opere sau soluții tehnice și deseori este dificil de identificat paternitatea ei reală (în acest caz prima lucrare pe tema ideii).

Dacă facem o căutare în literatura de specialitate a unor lucrări științifice pe tema **Magnetoterapiei** ne putem permite o selecție de articole redată în Tabelul 1 **Anexa 1**. În coloana a doua a tabelului este marcată ideea la forma ei generică, iar în coloana a treia sunt forme derivate particularizate ale ideii, fie relativ la părți ale corpului uman, care sunt obiectul magnetoterapiei, fie varianta afecțiunii pe care magnetoterapia o vizează. Evident că am putea

continua cu particularizări ale ideii prin definiții ceva mai lungi, dar în general ele sunt cuprinse într-o singură propoziție.

Articolele menționate în Tabelul 1 **Anexa 1**, sunt toate de dată recentă și este exclusă prezumpția că autorii lor nu au cunoscut regulile de bună conduită (citare corectă) astfel ca să menționeze paternitatea reală a ideii. Nici unul din articole nu face mențiuni de paternitate, nici a ideii la modul generic și nici a ideilor la modul particular semnalat, toate referirile având în vedere de fapt opere (articole) „în integrum” ale altor autori sau fragmente din acestea.

În domeniul ingineriei, este curentă situația în care se dezvoltă produse similare ca urmare a unei aceleiași idei, iar aceste rezultate nu incită totdeauna la suspiciuni de plagiat sau contrafacere. În definitiv, pe piața liberă pot coexista aceste produse și doar în cazul unor comportamente neloiale se declanșează litigii privind drepturile de proprietate industrială.

Exemplul dat mai sus poate fi întărit și de selecția redată în Tabelul 2, **Anexa 1**, rezultat din propria experiență a autorului care în 2010 nu a citat opera care cuprindea ideea de «*Microinjectarea ultrasonică în matriță a materialelor polimerice*» și nu a avut în vedere nici un moment pretenția atribuirii ei. Au urmat opere remarcabile (nr. 4 în 2014 și nr. 5 în 2017, vezi Tabelul 2) care nu au citat nici ideea și nici operele anterioare nr. 1, 2 și 3. Și asta nu a deranjat pe nimeni. Nu am identificat nici măcar citări reciproce, ori conform unei interpretări sugerate de legea 206/2004 ar fi trebuit ca operele cu nr. 2-7 să citeze preluarea ideii de magnetoterapie din opera 1 în lipsa altei «surse originale» sau «anteriorități». În percepția general acceptată în inginerie prevalează faptul că ideea este «liberă» și inacceptabil de a fi atribuită chiar și dacă prima ei exprimare indică un înalt grad de originalitate. Ar fi fost excesivă atribuirea monopolului ei, iar în asemenea situații comunitatea științifică știe când este cazul să asocieze o idee originală cu primul ei emitent. Nu este cazul ca prin legislație antiplagiat să se facă acest lucru.

Este greu de crezut că des invocatele universități de renume ale căror coduri deontologice conțin în definiția plagiatului tandemul «idei și texte» s-ar referi separat la idei și separat la textul operei. Este de fapt vorba de opere originale care sunt dezvoltări de «*idei explicate, argumentate, cu un conținut clar conturat și, pe cale de consecință, protejate prin legislația din domeniul*

dreptului de autor»²⁹. De obicei un cod deontologic respectabil dă o definiție cât mai cuprinzătoare pentru ceea ce poate însemna plagiat și apoi, prin elemente explicative dependente, fixează cât mai multe situații concrete posibile, la fel ca și în cazul legilor care deseori sunt însoțite de regulamentele lor de aplicare (a se vedea de exemplu legea brevetării invențiilor L64/91, care este aplicată și interpretată în legătură cu un extins Regulament de aplicare).

²⁹ Ibidem 28

6. PLAGIATUL TEXTELOR ȘI EXPRESIILOR

Un aspect discutabil în domeniul ingineresc este legat de plagiatul unor texte sau expresii. Domeniul științelor exacte, și mai ales cel al ingineriei este marcat de predominanța construcțiilor de fraze, așa zis «standardizate» care obligă autorii unor articole pe același subiect să folosească practic texte sau expresii cu similarități evidente, dar inevitabile. Cum ar putea fi descris constructiv și funcțional un același echipament - un motor de automobil de exemplu - fără evidente similarități de text, de exprimare? Este ceva asemănător cu parafrazarea atât de suspectă în alte domenii? În aceste condiții, trimiterile unor autori la exigența americană conform căreia «o înșiruire de opt cuvinte similare într-o frază» face textul susceptibil de plagiat, devine de-a dreptul hilară. Asistăm de fapt la o alunecare periculoasă spre ceea ce ar însemna «privatizarea informației» sau «monopolul cuvintelor»³⁰, tendință evidențiată și criticată deja în redactarea puternic antreprenorială regăsită în revendicările unor brevete americane.

Plagiatul textelor este o formulare care se dorește să fie foarte concretă relativ la subiectul plagiatului, dar este, pe de altă parte, granița foarte fluidă a conflictului cu principiul dreptului la liberă exprimare. Când devine un text prohibit și când este el liber exploatabil? Dar expresiile pe care le putem considera texte de mică întindere, dar comunicând foarte expresiv o idee ?

EXPRÉSIE, expresii, s. f. 1. *Exprimare*. ♦ *Construcție concisă care exprimă, de obicei în mod figurat, o idee.* (<https://dexonline.ro/definitie/expresie/definitii>)

Este aproape firesc să considerăm că în înțelesul general al definiției plagiatului (nu cel din legea 206/2004) un text original al unui autor nu poate fi însușit fără citare. Dacă textul aparține fondului de cunoaștere comună preluarea lui este posibilă și fără citare, dar cu specificația că textul în cauză să nu fie necesar și legat foarte direct de explicativul părții originale a unei lucrări (recomandare de bun simț pentru o practică academică corectă).

³⁰ M. Vivant, De Boek Supérieur – *La privatisation de l'information par la propriété intellectuelle* -Revue internationale de droit économique, 2006/4t.XX,4|, pages 361 à 388.

Un aspect mai puțin utilizat în literatură tehnică este cel legat de parafrază. Tehnica parafrării poate fi utilizată deseori în încercările unora de a «disimula» plagiatul, ceea ce ar constitui o circumstanță agravantă, dar trebuie să admitem și realitatea potrivit căreia o parafrază abilă, ingenioasă ar putea oferi o frază nouă care ea însăși să fie considerată originală. Situația aceasta, în care din imitator devii creator este una rară și nu la îndemâna oricui.

PARAFRAZĂ, *parafrarez*, vb. I. Tranz. A exprima prin alte cuvinte (și mai pe larg) conținutul unui text; a expune prin cuvinte proprii ideile unui text. (<https://dexonline.ro/definitie/expresie/definitii>)

„Furtul intelectual are loc prin **parafrizarea unor idei**, fără semnalarea intenționată a legăturii dintre lucrarea care expune și lucrarea sursă a ideii. Există și un plagiat prin **preluare frauduloasă de cuvinte sau de text**”³¹.

Și pentru că am ajuns la jumătatea studiului și probabil s-a instalat și plictiseala îmi permit în continuare să ofer exemplul unor parafrăzi ale unor expresii bine cunoscute cu autori anonimi (vezi **Anexa 3**). Pentru amuzament invit la comentarea următoarelor exemple în raport cu o formulare care mai mult derutează decât clarifică; ea preia trei expresii discutabile, și anume «furt intelectual», «parafrizarea unor idei» și «preluarea frauduloasă de cuvinte».

Nu se parafrază idei, ci texte. Este greu de explicat ce înseamnă preluare frauduloasă de cuvinte. Există și părerea că prin de parafrază se pot crea alte tipuri de conținut fără plagiat oferindu-se pentru achiziționare chiar și instrumente de parafrază (vezi [Smodin.io](http://smodin.io)).

Supun atenției cititorului și următorul exemplu oferit de o documentație antiplagiat a Universității din Ottawa (Canada) la care cu litere roșii este marcată parafrizarea, iar cu litere albastre este menționată opinia universității.

³¹ Dumitru Sandu - *Spre o diagnoză integrată a plagiatului* -, 2017, pag.4
[<http://www.contributors.ro/administratie/educatie/spre-o-diagnoza-integrata-a-plagiatului>].

TEXTUL ORIGINAL

Bien qu'elles représentent partout plus de la moitié de la population, les femmes comptent rarement plus qu'une poignée de représentantes dans la classe dirigeante politique. Il y a peu d'aspects de la vie en société où la domination des hommes se fait davantage sentir que dans le domaine électoral. Depuis quelques décennies, les femmes sont de plus en plus nombreuses à embrasser des professions traditionnellement réservées aux hommes; pourtant, l'accession à une charge législative demeure un objectif inaccessible pour la très grande majorité des Canadiennes.*

www.uOttawa.ca/plagiat.pdf

[* Brodie, Janine avec le concours de Célia Chandler, « Les femmes et le processus électoral au Canada » in K. Megyery, *Les femmes et la politique canadienne*, Toronto, Dundern Press, 1991, 3-4.]

TEXT considerat **PLAGIAT = INACCEPTABIL** (prin parafrază).

Même si les femmes représentent plus de 50 % de la population, elles **comptent rarement plus qu'une poignée de représentantes dans la classe dirigeante politique. En fait, c'est dans le domaine électoral que la domination des hommes se fait davantage sentir.** Cependant, même si depuis quelques dizaines d'années, les femmes occupent de plus en plus de postes traditionnellement réservés aux hommes, **l'accession à une charge législative demeure un objectif inaccessible** pour la plupart des Canadiennes (Brodie, 1991 : 3).

Inacceptable parce que: Même si l'auteure, son oeuvre et les pages sont indiquées, les mots en gras sont ceux de l'auteure et ils ne sont pas placés entre guillemets.

Față de opinia de mai sus, merită să facem următoarele observații:

- autorul parafrazării prin menționarea sursei se pune în situația de a exclude clauza de intenționalitate a plagierii chiar dacă lipsesc ghilimelele. I se poate reproșa cel mult o practică academică inadecvată.

- textele parafrazate nu sunt decât constatări ale unor stări de fapt și nu au elemente de originalitate. Autorul poate invoca dreptul de autor numai asupra expresiei ideii nu și asupra elementelor constitutive (cuvinte) ale

textului. Acestea, cuvintele, sunt considerate elemente de informație ori privatizarea informației prin invocarea unui monopol asupra cuvintelor folosite este inacceptabilă.

- în ansamblul său textul luat ca exemplu mi se pare inadecvat ales pentru că el poate fi încadrat mai degrabă la spațiul de cunoaștere comună. Nu se poate vorbi de o amprentă de originalitate în el sau o contribuție care să personalizeze autorul. Cred că exemplul nu este concludent și cu puțină imaginație ar fi putut fi altul, mai elocvent, în exemplificarea plagiatului. Dacă în acest exemplu plagiatul este incert, contrafacerea cu siguranță nu există, iar în cazul unei dispute, un avocat abil ar fi putut exploata la maxim observațiile de mai sus.

7. PLAGIATUL DE DATE, REZULTATE, IPOTEZE, METODE ȘTIINȚIFICE

Noțiunile de «*demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice*» sunt privite mai degrabă în contextul drepturilor de autor. Dacă, de exemplu, în alte domenii (literar, artistic, social, etc) «*rezultatul*» este opera în sine sau parte din ea, în domeniul tehnic rezultatul are cu totul altă semnificație, el fiind finalul unei cercetări. Un același rezultat poate fi obținut de autori diferiți cu proceduri și mijloace diferite. Într-o astfel de situație autorul este pus în situația de a face public acest rezultat și modul lui de obținere printr-o operă (de obicei lucrare publicată,) sau de a recurge la brevetarea soluției tehnice și abia după publicarea ei în Buletinele Oficiale de Proprietate Industrială să recurgă la publicarea într-o revistă. Acesta este trendul principal și buna practică în cercetare și dezvoltare. O asemenea procedură deschide însă calea către aspecte speculative care ar fi la îndemână plagiomanilor. Pentru a întregi în mod nefericit posibilitățile de interpretare diferită sau chiar speculativă a legii, redăm articolul 3 din legea 206/2004 care spune că „*Datele contradictorii, diferențele de concepție experimentală sau de practică, diferențele de interpretare a datelor, diferențele de opinie sunt factori specifici cercetării-dezvoltării și nu constituie abateri de la bună conduită*”.

Este discutabilă introducerea în definiție a expresiilor; «*o comunicare orală*» și «*date*», «*rezultate*» (vezi legea 206/2004). Ele pot fi sursa unor dispute sterile.

- Cum stabilim plagiatul și gravitatea lui în cazul unei „*comunicări orale*”?
- Expresia de «*date*» are în vedere, în domeniul științelor exacte, o sumă de informații, elemente cantitative sau calitative, rezultate de obicei dintr-un experiment, procedeu. Ori aceleași «*date*» pot fi obținute pe căi diferite de către persoane diferite. Unde-i plagiatul?
- La fel, în științele ingineresti în care «*rezultatele*» sunt o noțiune percepută ca definind nu opera în sine, ci «*datele*» care definesc cantitativ și calitativ efectele unui raționament sau experiment nu pot fi atribuite cu titlu de proprietate, ci doar cu titlu de prioritate. De aceea într-un brevet de invenție «*rezultatele*» nu sunt revendicabile. Un

cercetător luând cunoștință de rezultatele obținute de un predecesor și comunicate într-un articol își poate pune problema obținerii aceluiași rezultate folosind mijloace și metode diferite. Va rezulta o lucrare științifică sau un brevet evident diferit, iar citarea predecesorului pentru «*rezultat*» nu este necesară.

Este foarte probabil ca legiuitorul, ignorând sensul expresiei de «*rezultat*» din domeniul ingineresc să fi avut în vedere faptul că în domeniul literar, artistic, «*rezultat*» să fie subînțeles ca opera în sine sau parte din ea. Poate fi și acesta un motiv pentru care o definiție generală acompaniată de definiții de detaliu specifice fiecărui domeniu care s-ar regăsi în regulamente de aplicare sau în regulamente deontologice să fie mai adecvată.

În art. 7 al legii dreptului de autor (legea 8/1994) se vorbește de creații foarte prezente în activitatea inginerescă pe care definițiile plagiatului și autoplajiatului din legea 206/2004 pur și simplu le ignoră, și anume „*proiectele și documentațiile științifice*” și „*programele de calculator*”.

Art. 7. Constituie obiect al dreptului de autor operele originale de creație intelectuală în domeniul literar, artistic sau științific, oricare ar fi modalitatea de creație, modul sau forma de exprimare și independent de valoarea și destinația lor, cum sunt:

a) scrierile literare și publicistice, conferințele, predicile, pledoariile, prelegerile și orice alte opere scrise sau orale, precum și programele pentru calculator;

b) operele științifice, scrise sau orale, cum ar fi: comunicările, studiile, cursurile universitare, manualele școlare, proiectele și documentațiile științifice.[legea 8/1994]

Ceea ce surprinde evident și pune semnul îndoielii cu privire la corectitudinea demersului de definire a plagiatului din legea 206/2004 este faptul că aceasta consemnează plagiatul de „*texte, expresii, idei, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice*” (din ele o bună parte discutabile), dar nu menționează „*desene, scheme, reprezentări grafice, tabele, organigrame*”, adică elemente de informație adesea originale, care se regăsesc în lucrările tehnice de tipul proiectelor și documentațiilor științifice (Art. 7 din legea drepturilor de autor nr. 8/1996). Este și acesta un motiv de inadecvanță, dar și o suspiciune privind adevărata motivație a ordonanței care a modificat forma inițială a legii 206/2004.

8. AUTOPLAGIATUL

Timp de aproape 6 ani legea 206/2004 ignora autoplagiatul și folosea termenul de „publicare repetată” ca una din manifestările declarate lipsite de deontologie. Apoi dintr-o nevoie neexplicată (să fi fost o descoperire tardivă, să fi fost nevoia expresă de incriminare dată de amploarea lui, sau să fi fost nevoia maladivă a cuiva pentru a dispune de un instrument de intimidare/discreditare/descalificare?) a completat legea prin ordonanța nr.28/2011. Puțini sunt însă cei ce au avut răbdarea să verifice și motivarea ordonanței și să constate că, de fapt, ea nu justifică de ce a fost nevoie redefinirea plagiatului și autoplagiatalui.

Codul european de integritate în cercetare definește autoplagiatul astfel:

„Publier d'importants passages tirés d'une de ses propres publications précédentes, notamment des traductions, sans reconnaître ou citer dûment l'original («autoplagiât»)”.³²

În legea 206/2004 modificată prin ordonanță, autoplagiatul se definește printr-o preluare servilă a definiției plagiatului în care s-a schimbat doar autorul plagiat cu însuși persoana „autoplagiatorului” (?).

e) autoplagiatul - *expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, expresii, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale aceluiași sau acelorași autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale (L206/2014).*

Autoplagiatul este traducerea în limba română pentru noțiunea de „self-plagiarism” venită de pe alte meleaguri și care desemna în realitate «publicarea repetată» sau «publicarea redundantă». Semantic denumirea de „autoplagiât” este deja confuză.

«Autoplagiatul nu este plagiat, în sensul strict, adoptat prin definiția dată. Preluarea în acest caz se face nu după opera unui alt autor ci din lucrări

³² *** *Code de conduite européen pour l'intégrité en recherche* - Édition révisée Publié à Berlin par ALLEA - All European Academies Berlin, 2018.

propriu autorului în discuție dar fără specificarea faptului că opera actuală reproduce total sau parțial o operă mai veche a aceluiași autor. Autoplagiatul este de inclus mai mult în seria practicilor de conduită științifică deficitară. Trebuie descurajat, însă, pentru că poate duce la recunoașteri profesionale nefundamentate prin multiplicarea aceleiași lucrări ca fiind probă de nouă producție intelectuală»³³.

În primul rând termenul de autoplăgiat pare să fie tot atât de infamant ca și termenul de plăgiat care are o conotație respingătoare, rușinoasă. Ar fi interesant de remarcat că plăgiatul unei opere originale este numit contrafacere. Dacă termenul de plăgiat definește fără echivoc o fraudă, termenul de contrafacere sugerează unora, mai degrabă imitație, iar în mediul industrial în percepția unor întreprinzători lipsiți de scrupule contrafacerea pare a fi un element curent al competiției de piață. Dacă plăgiatului îi asociem ideea de furt, nu același lucru se poate spune despre autoplăgiat. Nu putem să ne furăm pe noi înșine decât dacă acceptăm expresia neoașă «mi-am furat căciula». Cel mult, și nu oricând, autoplăgiatului îi putem asocia ideea de „înșelăciune”. Există numeroase situații când „publicarea repetată” se practică și este acceptată, bineînțeles cu avertizarea de rigoare a cititorului (vezi **Anexa 7**). A plăgia ceva creat de la mine însumi este fără sens. Este orice, dar nu plăgiat, termenul de „autoplăgiat” în sine având și el o conotație rușinoasă, condamabilă. În realitate este o „publicare repetată” care doar în anumite circumstanțe este inadmisibilă și doar când dovada intenției de înșelăciune este evidentă. În definitiv, oricine poate invoca dreptul la liberă exprimare chiar și atunci când exersarea acestui drept nu este apreciată. Ar fi interesant să ne explice autorii reglementării cum se petrece un caz de autoplăgiat prin comunicarea orală a unor texte, expresii, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise. Oare cum ar trebui să procedeze un profesor care-și predă același, sau aproape același curs, cu reluare în fiecare an, sau care într-o comunicare, sau dezbateră orală utilizează în mod firesc expresii și conținut pe care le-a mai expus public în diverse comunicări și lucrări?

Trebuie acceptat că prin autoplăgiat nu preiau nimic de la altă persoană, iar caracterul lui reprobabil este dat doar de dovedirea unei intenții lipsite de corectitudine. Numai că, foarte mulți uită că aceste intenții sunt încurajate de un

³³ Dumitru Sandu - *Spre o diagnoză integrată a plagiatului* -, 2017, [<http://www.contributors.ro/administratie/educatie/spre-o-diagnoza-integrata-a-plagiatului>].

context social care consacră norme la care cu mic cu mare au subscris autorități, instituții, persoane (producție științifică exprimată prin număr de lucrări, grile de avansare, criteriile pentru acordare de fonduri)^{*) **)}.

Oare poate fi acuzat de autoplagiati un cercetător care-și perfecționează propria invenție generând ceea ce se cheamă invenții de perfecționare sau complementare și în care forma canonică impusă de lege îl obligă la repetarea unor părți însemnate ale invenției perfecționate fără citări și ghilimele (vezi succesiv RO122811B1, RO123400B1, RO 123528 B1 și RO129443.B1)? Oare toți specialiștii IT, care produc programe de calculator prin dezvoltări

^{*)} În perioada anilor 2000-2008, membru fiind în comisia CNADCU al domeniului de Inginerie industrială, țin minte că eram debordați de dosare de promovare în care numărul lucrărilor științifice publicate crescuse vertiginos către 150 chiar 200 raportat la o perioadă de activitate universitară de 30 de ani. Pur și simplu în timpul alocat ne era tot mai greu să facem evaluări corecte. Candidații la funcția de profesor, privind unii la alții, se întreceau în îmbogățirea palmaresului științific și CV-urilor pe baza numărului lucrărilor științifice realizate. Este știut faptul (Anne Fagot-Largeault Le poids de la compétition <https://books.openedition.org/cdf/1620> «*un chercheur ne devrait jamais être autorisé à inclure plus de trois publications par an dans son rapport d'activité, les contributions sérieuses à l'avancement des connaissances ne pouvant se compter par douzaines en une même année*») că o activitate științifică serioasă și susținută într-un mediu academic performant se solda cu o medie de 2-3 lucrări pe an ori în față noastră se prezentau 5 sau chiar 6 lucrări pe an, mai ales din universități nou create cu structuri de cercetare deficitare și cu finanțări precare. În fața acestui blocaj s-a găsit soluția salvatoare atunci când s-a transmis candidaților faptul că numărul lucrărilor este luat în considerare doar ca un prim criteriu care va trebui completat cu o evaluare calitativă și care presupunea ca fiecare candidat să identifice el însuși și să propună comisiei spre o analiză aprofundată 5 din lucrările care-l reprezintă cel mai bine în producția sa științifică. Rezultatul imediat a fost o totală « aerisire » a procedurilor de evaluare pentru simplul fapt că foarte puțini au reușit să-și selecteze cu adevărat 5 lucrări reprezentative și valoroase. O măsură simplă dar eficace a restabilit calitatea ca prim argument în evaluarea performanțelor și a pus în plan secund numărul lucrărilor pentru care se declanșase practic în toate universitățile o cursa inutilă și contraproductivă. Pentru cursa pentru publicații ISI vezi cazul cunoscut cu revista Metalurgia.

^{**)} În capitolul 10 al cărții «Brevetarea invențiilor. Ghid de bune practici», EP, Timișoara, 2020 este criticat modul în care UEFISCDI premiază brevete în loc de invenții și mai ales în loc de invenții aplicate în logica recompensării cantității și nu a calității. S-ar putea că o asemenea critică să nu fie pe placul unora care sunt atrași de premiile bănești acordate și care cu puțină imaginație ar putea deveni abonații unui asemenea sistem fără ca activitatea lor să fie utilă social. Grilele MCT de promovare califică brevetele de invenție și numărul lor, deși brevetul în sine este doar un document juridic asociat invenției. Valoarea invenției și mai ales efectele aplicării unei invenții sunt total ignorate.

incrementale, ar trebui să semnaleze acest lucru pentru a nu fi considerați autoplagiatori ? Oare autoritățile care avizează finanțări publice sunt atât de birocratice și debile încât să înghită fără rezerve o publicare repetată, chiar nesemnalată (deci autoplagiată sau repetat publicată), neglijând criteriile substanțiale ale calității care ar trebui să fie determinante în desemnarea câștigătorului? Este condamabil să „autoplagiezi” pentru a da o aparență de performanță prin multiplicarea frauduloasă a numărului de opere, dar cum trebuie privit sistemul care prin reglementările lui încurajează cantitatea și nu calitatea? De ce numărul operelor n-ar trebui să fie doar condiția necesară, dar nu și suficientă și abia valoarea acestora să consfințească obținerea unor foloase (titluri, promovări, contracte de finanțare, apreciere instituțională, etc). Este specific societăților grăbite și superficiale să pună în surdină calitatea în raport cu cantitatea. Din păcate sistemul de promovare din România menține încă în grilele de evaluare criteriul numeric (cantitatea) și lasă în grija comisiilor, fără să marcheze niște repere clare, problema calității ca fundament principal al performanței științifice. Sistemul de indexare ISI, respectiv „*peer-to peer*”, a adus o îmbunătățire, dar el s-a dovedit că are limite și nu în puține cazuri a putut fi distorsionat. Sistemele de evaluare cu care deseori se operează fie la acordarea unor calificative fie la subvenționări sunt adesea imature și rezultatul unor convențe între majoritatea membrilor comunității științifice. Acest fapt creează și motivația pentru realizarea unor publicări repetate, iar practica mondială (pentru că ea este frecventă și la case mari) este definită sugestiv prin termenul „*salami slicing*”. Este practica consacrată, se pare, a numeroase conferințe și simpozioane (vezi DAAM de la Viena) în care analele conferinței sunt invadate de lucrări irelevante, sau cu publicări repetate tocmai bune pentru cosmetizarea CV-urilor și satisfacerea grilelor de promovare. Într-un mediu academic sănătos și performant publicarea repetată în scop speculativ se poate transforma în dezastru și autorul ei va fi tratat ca atare în măsura în care omologii lui nu procedează și ei la fel. Pentru aceasta societatea trebuie să fie și ea autoexigentă și nu complice. Iată că am ajuns aproape la concluzia că autoplagiatul nu se poate manifesta decât cu o inacceptabilă toleranță socială.

9. INTERFERENȚE CU PROPRIETATEA INDUSTRIALĂ

Drepturile de autor se nasc automat din momentul creării operei. Nu este necesară înregistrarea lor. Spre deosebire de acestea, Proprietatea Industrială consacră realizări ale spiritului uman (brevete de invenție, mărci, desene și modele industriale, topografii ale circuitelor semiconductoare) care se certifică condiționat de îndeplinirea unor caracteristici, la cerere și au un regim și o legislație aparte care să le protejeze de contrafacere. Aceste certificări au o durată limitată, sunt valabile pe un anumit teritoriu și pot fi anulate. Întrebarea legitimă pe care cei mai puțin inițiați o pot pune este: „Pot fi aceste categorii de opere subiectul plagiatului ? ”. În general, răspunsul este negativ, invocându-se specificitatea lor și probabil și legislația lor specială. Și totuși un plagiator abil ar putea găsi material și în acest domeniu. În cele ce urmează voi încerca să argumentez cu specificarea clară că în aceste cazuri avem de a face cu comportamente deviante, de exersare excesivă a drepturilor de proprietate intelectuală.

9.1 Cazul brevetelor de invenție

În Fig. 9.1 este redată schema simplificată a procedurii de brevetare a unei soluții tehnice noi și originale. Ea indică cu claritate faptul că după înregistrarea Cererii de Brevet de invenție (CBI) la circa 4 sau 5 luni (uneori și la 18 luni) cererea de brevet CBI devine publică în bazele de date naționale și internaționale (espacenet). Această cerere de brevet care cuprinde o descriere tehnică de detaliu a soluției tehnice și un set de revendicări, ca elemente noi și originale, devine asimilabilă cu o lucrare științifică publicată într-o revistă. Și ea este indexată în ISI Derwent Index și deseori citată în alte lucrări. Din acest moment până la brevetare, care durează de la 3 la 7 ani, CBI poate fi plagiată sau dimpotrivă acuzată că ar conține texte sau fragmente de text plagiante conform definiției din legea 206/2004. Acest lucru este foarte posibil în ciuda utilizării frecvente a limbajului standardizat deoarece descrierea soluției tehnice (alcătuire și funcționalitate) nu se poate face oricum decât conform cu prevederile legii brevetelor de invenție, legea 64/91, corelată și cu prevederile

regulamentului de aplicare și cu standardul de redactare 22 ale OMPI (Organizația Mondială pentru Proprietate Industrială). În formă canonică impusă de lege nu sunt posibile nici ghilimelele, nici caracterele diferențiate și nici citările care să indice preluarea de texte pentru evitarea plagiatului. Pentru invocarea autoplagiului ar fi posibilă, eventual, lipsa invocării unei priorități convenționale. Acest aspect este cu atât mai evident în redactarea revendicărilor care trebuie să fie clare și concise, limitate la ceea ce realmente inventatorul a inventat și mai ales să nu revendice entități de tip idei, sau rezultate refuzate la protecție prin brevet. În domeniul brevetelor de invenție, plagiomanii se lamentează cel mai adesea, invocând așa zisul «furt de idei» deși brevetul se acordă nu pentru o idee, ci pentru o soluție tehnică care presupune de fapt dezvoltarea și explicarea ideii, iar protecția este asigurată doar pentru ceea ce realmente inventatorul a inventat și care este exprimată în revendicări.

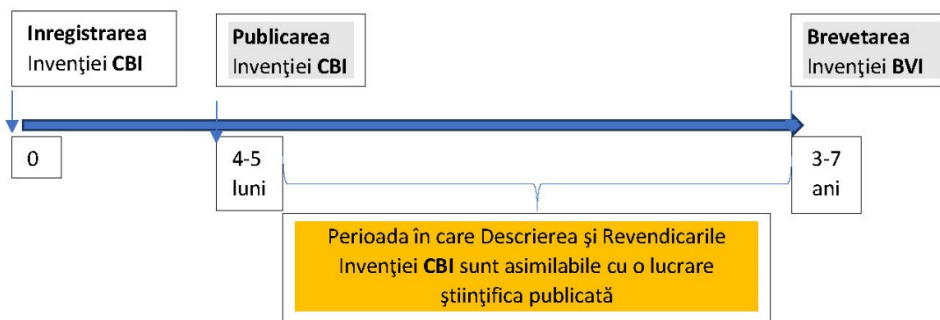

Fig. 9.1. Schema simplificată a procedurilor de brevetare

9.2 Cazul mărcilor

Nu rareori, în unele materiale publice, găsim aserțiuni de tipul «*Există și un plagiat prin preluare frauduloasă de cuvinte sau de text*»³⁴, sugerând luări de poziție sau exigențe mai deosebite împotriva plagiatului. De fapt ea indică tentația unei manifestări excesive, alunecând subtil spre exersarea unei

³⁴ Dumitru Sandu - *Spre o diagnoză integrată a plagiatului* -, 2017, pag.4
[\[http://www.contributors.ro/administratie/educatie/spre-o-diagnoza-integrata-a-plagiatului\]](http://www.contributors.ro/administratie/educatie/spre-o-diagnoza-integrata-a-plagiatului).

«privatizări» sau „monopol” al cuvintelor. Acest aspect devine uneori evident în cazul mărcilor, atunci când marca conține unul sau mai multe cuvinte, ca parte verbală. Încălcarea drepturilor conferite de marcă este o contrafacere, dar legislația și practica în domeniu combat exersările excesive. Încerc explicarea prin câteva exemple.

Imaginea din Fig. 9.2 oferă reprezentarea mărcii combinate «Foton» pentru clasa 11 de produse. Cuvântul «Foton» care constituie partea verbală a mărcii, definește o cunoscută particulă elementară a realității materiale. El este scris cu o grafică aparte (litere romboidale, teșituri oblice la capete).

Tipul mărcii Combinată, Individuală

Lista de produse și / sau servicii clasificată Nisa 11 Instalații pentru iluminat, utilaj de iluminat electric, lămpi electrice, reflectoare, lanterne de mână, piese și accesorii pentru reflectoare, lămpi și lanterne.

Fig. 9.2. Însemnul de marcă

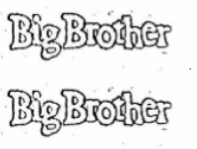
Înregistrarea ca marcă numai a cuvântului «Foton» ar fi fost cu siguranță respinsă deoarece el însuși este descriptiv și lipsit de distinctivitate. Ar fi fost neavenită acordarea unui monopol pentru un cuvânt, dar s-a acordat marca pentru «însemnul» care se bazează pe o redare personalizată a cuvântului «Foton». În acest context, este evident că titularul mărcii nu va putea invoca protecția decât pentru însemnul protejat, dar nu și pentru partea verbală a mărcii, cuvântul «Foton». Acest aspect este redat și de jurisprudența oficiului european EUIPO (vezi Fig. 9.3) în care mărci incluzând aceleași cuvinte nu sunt considerate neapărat identice. Nu există o preluare frauduloasă de cuvinte, iar în Fig. 9.4 se prezintă exemplul în care nici măcar utilizarea aceluiași litere nu reprezintă o acțiune frauduloasă (literele alăturate A și O, dar în însemne diferite, deci în modalități de expresie diferite). De fapt, ceea ce dorim să relevăm este faptul că în sistemul proprietății intelectuale nu se acordă monopol pentru cuvinte și, ca atare, utilizarea expresiilor de tip «utilizare frauduloasă de litere și text» este inadecvată.

Dar revenind la marca „Foton” trebuie să remarcăm faptul că utilizarea cuvântului într-un anumit context, respectiv în activitatea comercială legată de

48 Combaterea plagiatului și exersarea excesivă a drepturilor de proprietate

clasa 11, poate fi prohibită datorită «riscului de confuzie» conform Art. 36 (2) b) din legea 84/1998 relativă la mărci.

Double identité et risque de confusion - Comparaison des signes

BIG BROTHER		R 932/2010-4
-------------	---	--------------

Or, il peut être plus difficile de parvenir à la conclusion selon laquelle des marques ne sont pas identiques si la marque figurative est écrite dans une police de caractères normale. Pour autant, dans les exemples suivants, il a été considéré que les marques n'étaient pas identiques:

Signe antérieur	Signe contesté	Affaire n°
	THOMSON	R 252/2008-1
	Klepper	R 964/2009-1

Fig. 9.3. Reprezentări ale aceluiași cuvânt care nu sunt considerate identice (Documentație EUIPO)

A&O		Opposition B003048136
-----	---	--------------------------

Fig. 9.4. Mărci constituite din reprezentări cu aceleași litere și care nu sunt considerate identice (cazul opoziției respinse la EUIPO)

9.3 Cazul desenului și modelului industrial

Desenul sau modelul industrial, categorie de proprietate industrială certificată la cerere, oferă prin definiție premisele posibilității de plagiere. Aspectul exterior al unui produs sau al unei părți a acestuia, redat în două dimensiuni, este desenul industrial, iar redat în trei dimensiuni este modelul industrial. În conformitate cu Art. 9 din Legea nr.129/92 privind protecția desenelor și modelelor industriale „*obiectul cererii poate fi înregistrat în măsura în care constituie un desen sau un model industrial, în sensul Art.2, este nou și are un caracter individual*”. Iată că, de fapt, caracterul nou și individual, care evident marchează personalitatea autorului ar putea fi «uzurpat» prin acțiuni de plagiat. Aspectul exterior al unui desen sau produs care se remarcă printr-o anumită estetică ne apropie de categoria operelor artistice. Acesta este probabil și motivul pentru care în legislația unor țări printre care și România, (vezi Tabelul 9.1) desenelor și modelelor industriale li se conferă dublă protecție , prin certificare și prin drept de autor. În acest domeniu acuzațiile de fraudă au în vedere destul de rar plagiatul și în mod curent contrafacerea. În capitolul 10 este redat cazul concret al unui asemenea demers.

Tabelul 9.1

WIPO/STrad/INF/2 Rev.2
page 270

XIII. LIEN AVEC LE DROIT D'AUTEUR			
Pays/office régional	120. L'objet protégé au titre de la législation sur les dessins et modèles industriels:		
	est protégé en même temps par la législation sur le droit d'auteur (cumul de protection)	ne peut pas être protégé par la législation sur le droit d'auteur	peut être protégé par la législation sur le droit d'auteur uniquement à certaines conditions
Nouvelle-Zélande			
Pakistan	NON	OUI	OUI
Philippines			
Pologne			
Portugal	OUI	NON	NON
Rép. arabe syrienne			
Rép. de Corée	NON	NON	OUI
Rép. de Moldova	OUI	NON	NON
Rép. dominicaine			
Rép. tchèque	NON	NON	OUI
Roumanie	OUI	NON	NON
Royaume-Uni	NON	NON	OUI
Sénégal			
Serbie	OUI	NON	NON
Singapour			
Slovaquie	OUI	NON	OUI
Slovénie			OUI
Soudan	S.O.	OUI	OUI
Suède	NON	NON	OUI
Suisse	NON	NON	OUI
Thaïlande			
Tunisie			
Turkménistan	OUI	NON	NON
Turquie	NON	NON	OUI
Ukraine			
Uruguay			
Vietnam			
CE	OUI	S.O.	OUI
OAPI	OUI		
OBPI	OUI	NON	OUI

10. DESPRE EXERSAREA EXCESIVĂ A DREPTURILOR DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ^{*)}

[Publicare repetată parțială^{*)}

Ideea exprimată sub forma “*Ultrasunetele de joasă frecvență și de mare putere favorizează curgerea materialelor polimerice la injectarea în matrițe cu efecte în creșterea productivității și a calității pieselor*” a fost urmată de articole și cereri de brevete de invenție. Greu de spus unde și cine a formulat-o primul (opera sursă). Conform acestei idei în 1997, inventatori timișoreni definesc o soluție tehnică care se brevetează în România. O soluție tehnică similară se brevetează doi ani mai târziu, în 1999, în Japonia. (vezi Fig. 10.1). Deși soluția tehnică românească era o anterioritate și ar fi trebuit să intre în vederea examinerilor japonezi nici un moment n-am considerat că am fost copiați sau plagiați și nici nu s-a întreprins un demers de invalidare a brevetului japonez. Pur și simplu s-a considerat că așa cum inventatorii timișoreni au avut ideea care a generat o soluție tehnică, la fel orice alt specialist din lume ar fi putut s-o aibe înainte sau după ei. Cele două brevete au existat și și-au produs efecte fără ca invenția japoneză să fie catalogată ca plagiat.

^{*)} Capitol parțial republicat (11.1.1 Exersarea excesiva a drepturilor de proprietate industrială sau despre «titulari prea gurmanzi». Studiu de caz 1 „Dozator” de la pagina 197-201) din cartea «Brevetarea invențiilor. Ghid de bune practici», Editia a II a revizuită și adăugită; Editura Politehnica, Timișoara, 2023, autor Tudor Iclânzan.

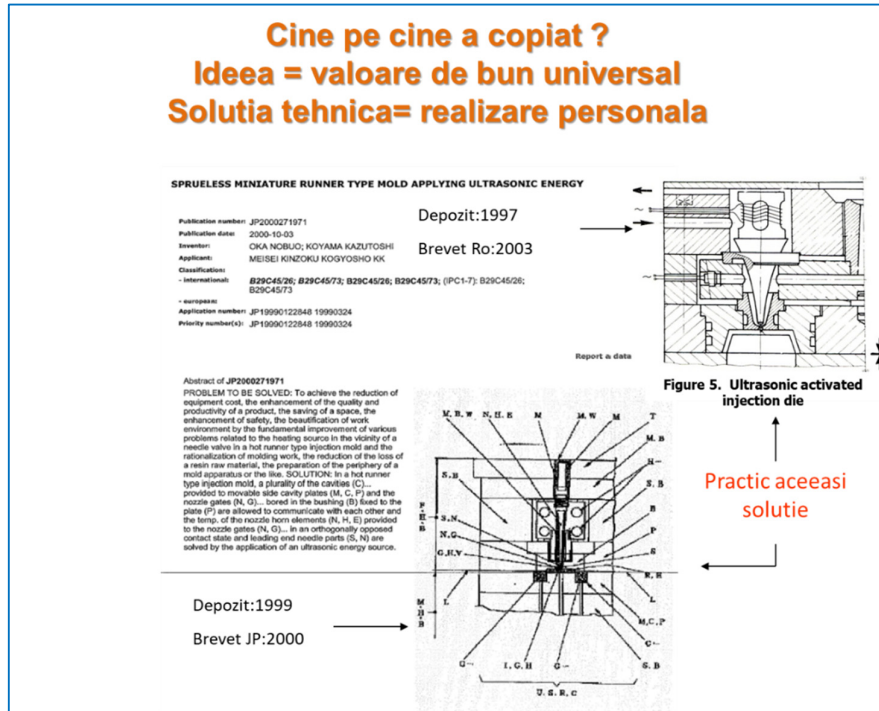

Fig. 10.1. Soluții tehnice similare brevetate în Japonia și în România

Mai mult, ulterior, în perioada 2012 – 2015, un amplu program european de cercetare, pornind de la aceeași idee, materializează mai multe soluții tehnice similare cu precedentele din 1997 și 1999, ignorându-le însă pe acestea (vezi Fig. 10.2). Nimeni nu s-a gândit la plagiat și fiecare a acceptat principiul liberei concurențe și a favorizării procesului de inovare prin dezvoltări succesive pe baza unor acumulări de informație fără restricții.

În domeniul ingineriei este curentă situația în care se dezvoltă produse similare ca urmare a unei aceleiași idei, iar aceste rezultate nu incită totdeauna la suspiciuni de plagiat sau contrafacere. Un exemplu concludent îl oferă chiar domeniul IT unde, în majoritatea cazurilor, realizarea și dezvoltarea programelor de calculator are la bază procese „incrementale” care aduc noutate, dar sunt lipsite de inventivitate. În definitiv, pe piața liberă pot coexista aceste produse și doar în cazul unor comportamente neloiale, se declanșează litigii privind drepturile de proprietate industrială.

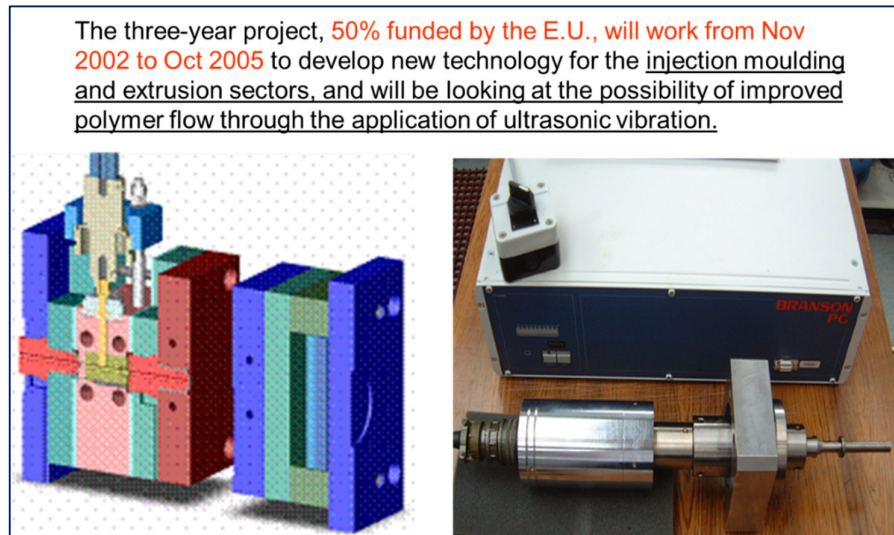

Fig. 10.2. Soluția tehnică din proiectul european UTRAMELT

Totuși, există și situații de exersare excesivă a drepturilor de proprietate intelectuală, iar așa cum vom arată în exemplul următor acestea sunt cu adevărat contraproductive.

În primăvara anului 2020, declanșarea pandemiei de COVID-19, urmată de introducerea simultană și masivă a unor măsuri de combatere (mască, dispozitive de dezinfecție, etc), a stimulat dezvoltarea pe piață a unor produse adecvate situației. Cineva sau poate mai mulți, a avut ideea de a produce «dispozitive de dezinfecție a mâinilor de tip bornă de fântână plasabile în locurile de acces în spațiilor publice». S-a născut astfel într-o perioadă foarte scurtă de timp și în locuri diferite «dozatorul acționat cu pedală» redat în mai multe variante în Fig. 10.3. Așa cum se poate vedea de la prima vedere se remarcă asemănarea frapantă între aceste produse și doar câteva detalii vizuale sunt diferite. În esență, toate dozatoarele foloseau un cilindru metalic dispus pe o talpă, în interiorul cilindrului fiind plasat un flacon cu dezinfectant ce se putea acționa cu o pedală. Idee foarte simplă și practic lipsită de originalitate. Dozatoarele prezentate în casetă au fost protejate mai mult din rațiuni defensive prin modele industriale la EUIPO, sau chiar cereri de brevet sau modele de utilitate în România (vezi data și tipul protecției marcate în Fig. 10.3 cu litere

roșii). Surprinzător, este faptul că o societate comercială din România, care a realizat dozatorul din poziția 2, atacă pentru **contrafacere și plagiat (copiat)** o altă societate comercială tot din România (poziția 6 din Fig. 10.3).

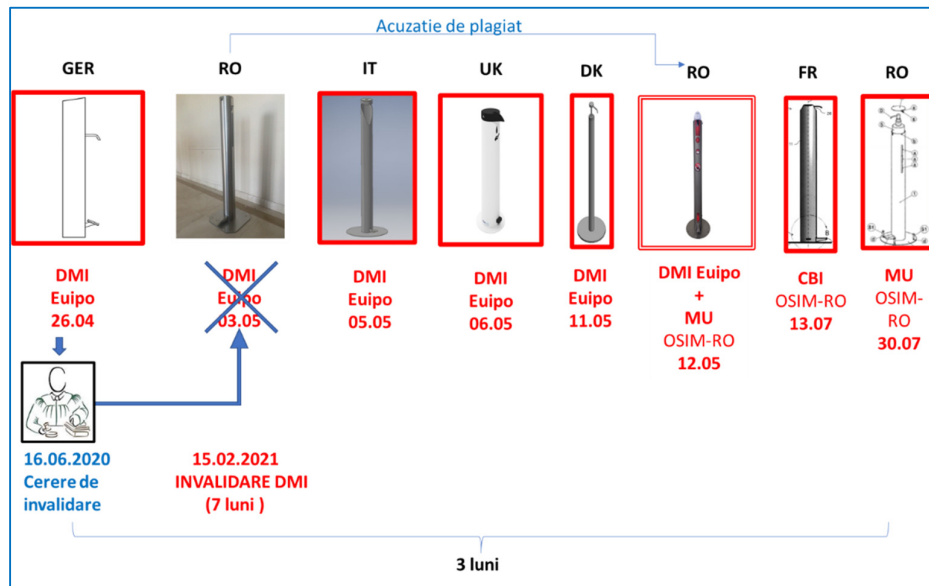

Fig. 10.3. Schematizarea soluțiilor tehnice protejate prin DMI, CBI sau MU pentru produsul „Dozator”

Redăm câteva fragmente din dialogul celor două societăți românești.

2 către 6 (acuzăție de plagiat):

Totodată, **titularul desenului** beneficiază de protecția recunoscută în materia **drepturilor de autor**, în concordanță cu prevederile Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe („Legea 8/1996”). Din informațiile pe care le avem la acest moment, [redacted] **a copiat și reproduș** desenul menționat anterior. [redacted] produce și vinde deja sisteme pentru dezinfectarea mâinilor al căror **design imită servil desenul protejat** de către Client.

Replica 6 către 2:

Nu a existat nici o intenție de a copia produsul similar al [REDACTED] [REDACTED] despre care am aflat detalii în urma notificării 177554/12.05.2020 deci doar la un interval de câteva zile. Simplitatea produsului în cauză face ca pur și simplu el să poată fi realizat independent unul de celălalt cu similarități evidente cel puțin în privința aspectului exterior.

În spiritul liberei concurențe, produsele celor două societăți pot coexista pe piață și sunt suficiente elemente vizuale, inclusiv marca de produs, care să le poată diferenția. Invocarea unor drepturi exclusive ca urmare a unei înregistrări de model, care prin simplitatea formei sale (un cilindru metalic cu o talpă de susținere) nu se distinge prin noutate și nici prin caracter individual, ni se pare excesivă. Din punctul nostru de vedere nu poate fi acordat un monopol pentru un produs atât de simplu ce se regăsește sub această formă în nenumărate produse de același tip.

(Model – aspectul exterior al unui produs sau al unei părți a acestuia, redat în trei dimensiuni, rezultat din combinația dintre principalele caracteristici, îndeosebi linii, contururi, culori, formă, textura și/sau ornamentația produsului în sine).

De remarcat este faptul că societatea care fabrică dozatorul din poziția 2 a atacat doar societatea din România (poziția 6) pentru plagiat și contrafacere, dar nu a inițiat nici o acțiune împotriva societăților din Germania (dozator poziția 1), Italia (dozator poziția 3), Anglia (dozator poziția 4), Danemarca (dozator poziția 5), deși avea protecție extinsă pe tot spațiul european (EUIPO). În baza acestei iluzorii protecții, societatea, producând dozatorul din poziția 2 recurge la o publicitate cu accente exagerate pe piața europeană (vezi **Anexa 2**), ceea ce probabil deranjează pe ceilalți competitori și astfel societatea germană producătoare a dozatorului 1 solicită la EUIPO și obține 6 luni mai târziu invalidarea modelului industrial al societății române cu dozatorul 2, ceea ce confirmă pe deplin aprecierile inițial formulate de societatea din România, producătorul dozatorului 6. Din acest moment, societatea română cu dozatorul din poziția 2 devine complet vulnerabilă tocmai datorită unui comportament excesiv în exersarea drepturilor de proprietate. Au existat cheltuieli cu taxele la EUIPO și cu onorariile avocaților și consilierilor de proprietate industrială ce puteau fi evitate. Între timp, toți producătorii și-au vândut pe o piață relativ liberă produsele, dar pandemia și-a urmat cursul cu valul 2 șiMorala este simplă.

În lumea reală oamenii se inspiră, copiază, reproduc chiar și atunci când titlurile de proprietate sunt prezente, iar creatorii de opere sunt adesea plagiați fie grosolan, fie abil. Evident că societatea va trebui să reacționeze prin norme și măsuri precise atunci când fraudă este evidentă, dar trebuie să vegheze ca plagiomania să nu ia locul bunelor practici și să furnizeze instrumente care să intimideze inovarea, libera concurență și stimularea creației. Cred că deviza care ar trebui să aibă în vedere orice persoană s-ar putea rezuma prin cuvintele:

„Creatorul nu trebuie să-și revendice decât ceea ce el însuși a creat”.

11. PREVENIREA ȘI COMBATEREA PLAGIATULUI

Principiile bunelor practici

privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare

- **Aveți dreptul la liberă exprimare**, dar respectați legile și reputația altora;
- **Inspirați-vă din opera altora**, citându-i pe aceștia;
- **Folosiți informația** pentru a vă exprima cu propriile idei, cuvinte și opinii;
- Abandonați postura de imitatori și **deveniți creatori**;
- Nu cereți **recunoaștere sau drepturi decât pentru ceea ce ați creat**.

Fig. 11.1. Principiile bunelor practici (conform autorului)

Plagiatul, un flagel social cu vechime, cunoaște o nedorită evoluție (de fapt el este o involuție socială) atât prin creșterea numerică, dar și prin formele sale tot mai insidioase și subtile. Această tendință este favorizată atât de internet cât și de fragilitatea unor instituții și a comportamentului etic din societate. Cel mai puternic se manifestă însă acolo unde carențele educaționale ale societății sunt mai evidente.

Încadrarea juridică a plagiatului este inevitabilă, dar ea trebuie să se facă cu legi cât mai clare și efectiv aplicabile. Este semnificativă următoarea opinie: *„deși legislația privind plagiatul a fost modificată ori completată în diferite rânduri, aceasta este ușor criticabilă pe de o parte, prin prisma inadvertențelor conținute și a lipsei sale de claritate, putând genera serioase confuzii în practică și pe de altă parte, prin aceea că prezintă o procedură anevoioasă relativă la stabilirea și pedepsirea plagiatelor. ca atare, opinăm că legea în întregime se impune a fi regândită din temelii”*³⁵

³⁵ George Pelican -*Plagiatul – o plaga academica endemica.Scurte consideratii* -Universul Juridic Premium nr.3/2022.(concluzii)

Legile Proprietății Intelectuale și-au arătat limitele. În esență ele sunt legi de „excludere” și consacră interdicții și sancțiuni. Singura alternativă, care se prefigurează, este legată de EDUCAȚIE, iar unul din instrumentele acesteia care ar putea fi rapid implementat ar fi „publicitatea” pentru faptele de plagiat, contând pe reacția firească de dezaprobare a publicului.

Într-o sumară definiție, „publicitatea” ar consta în publicarea oricărei opere destinate marelui public cu adnotările din text realizate de programele de identificare a similitudinilor. (vezi exemplele din **Anexele 4, 5 și 6**). Publicarea ar include și explicativul autorilor, recenzorilor și editurii. Nu numai câțiva specialiști, ci oricine citește va putea să vadă și chiar să-și asume o anumită evaluare, care va fi cu atât mai corectă cu cât nivelul său de instruire este mai adaptat. Iată că inevitabil ajungem din nou la EDUCAȚIE. Pentru început, ar fi suficient ca „publicitatea” să fie experimentată pe publicarea tezelor de doctorat.

12. CONCLUZII ȘI PROPUNERI

1. **Actuala lege 206/2004 este inadecvată** cel puțin în formularea definiției plagiatului și a autoplagiului. Încercarea de a fi cât mai precisă prin detalieri este contraproductivă deoarece este generatoare de confuzii. Un regulament de aplicare ar fi putut evita interpretările contradictorii, dar el nu s-a produs. Specialiștii domeniului au propus deja forme mult mai corecte, care să cuprindă toate situațiile posibile din domenii foarte diferite și care permit realmente corelarea legii 206/2004 cu legea drepturilor de autor, legea 8/94. Dacă există voință, legea actuală poate fi îmbunătățită prin ordonanță de guvern, iar inițiativa ar putea fi asumată de Ministerul Educației pe baza unei consultări a universităților și unităților de cercetare. Spiritul acestei îmbunătățiri trebuie să aibă în vedere prevenția prin EDUCAȚIE și nu reprimarea.

2. **Ideile ca atare nu sunt protejate de lege și nici nu pot constitui subiect de plagiat.** Ideile sunt libere. Doar opera sau textul care prezintă ideea, o dezvoltă și o explică poate fi subiect al plagiatului. Dacă în alte domenii datorită specificului de redare a informației (artă, literatură, filozofie, etc.) s-ar putea invoca necesitatea citării unei idei, în domeniul tehnic acest lucru nu este potrivit și ar duce rapid spre percepția nedorită a privatizării informației.

3. Legea 206/2004 ar trebui completată cu mențiunea că **plagiatul este condamnabil nu numai în cazul personalului din cercetare dezvoltare**, ci și în cazul oricărei persoane, indiferent de încadrarea ei profesională.

4. Se propune **renunțarea la termenul impropriu de autoplăgiat** și înlocuirea acestuia cu cel echilibrat, de publicare repetată.

5. Este în interesul tuturor ca în instituțiile de învățământ și de cercetare **regulamentele de deontologie să fie corelate și cu specificul domeniului de activitate** astfel ca legile de bună conduită și cele relative la proprietatea intelectuală să interfereze fără generarea de situații echivoce. Ar fi suficient ca aceste regulamente să fie corelate pe platforma conceptuală a legii drepturilor de autor. Comisiile de etică și deontologie să dispună de documente lucrative cu indicatori, modele referențiale, proceduri specifice domeniului.

6. Pentru tezele de doctorat s-ar putea adapta conceptul existent în proprietatea industrială potrivit căreia **„brevetul de invenție este un document juridic probabilistic”** (adică se poate revoca sau anula conform legii L.

64/1992). În mod asemănător se poate trata și o teză de doctorat printr-o reglementare juridică simplă care, în cazul plagiatului grav sau în cazul unor deficiențe științifice majore, să conducă la revocarea titlului de doctor. Ca și brevetul de invenție, „*teza de doctorat poate fi un document academic prezumtiv valabil*”.

ANEXE

Anexa 1

Tabelul 1

Nr	Opera (articol de revista)	Idea (la modul generic)	Idea (la modul particular/specific)
1	Magnetotherapy, alternative medicines , Hippocratic oath <i>Max E Valentinuzzi - BioMedical Engineering OnLine</i> volume 7, Article number: 1 (2008)	Magnetoterapia	Magnetoterapia medicina alternativa
2	Variable magnetic fields in the conservative analgesic treatment of peritoneal adhesions- PRZEGLĄD ELEKTROTECHNICZNY (Electrical Review), ISSN 0033-2097, R. 87 NR 12b/ 2011		Magnetoterapia gatului -astmului bronic
3	Is magnetotherapy applied to bilateral hips effective in Ankylosing spondylitis patients? A randomized, doubleblind, controlled study-- Published online: 8 January 2014© Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2014		Magnetoterapia soldului/spondiloza
4	Electromagnetic Treatment of Shoulder Periarthritis: A Randomized Controlled Trial of the Efficiency and Tolerance of Magnetotherapy-		Magnetoterapia umarului/poliartrita reumatoida

	<i>Reumatologia</i> . 2016; 54(4): 201–206. Published online 2016 Oct 5		
5	Physical therapy treatment in chronic wounds – the high voltage stimulation and the magnetotherapy. Journal of Education, Health and Sport , [S.l.], v. 8, n. 9, p. 346-352, aug. 2018 . ISSN 2391-8306.		Magnetoterapia corpului/rani
6	Analysis of magnetotherapy effects for post–traumatic recovery of limb fractures- Rev. Roum. Sci. Techn.– Électrotechn. et Énerg. Vol. 65, 1-2, pp. 145–150, Bucarest, 2020		Magnetoterapia post traumatica/fracturi de extremitate
7	Effectiveness of pulsed electromagnetic field therapy on pain, functional status, and quality of life in patients with chronic non-specific neck pain: A prospective, randomized-controlled study- <i>Turk J Phys Med Rehabil.</i> 2020 Jun; 66(2): 140–146.		Magnetoterapia gâtului/dureri cronice

Tabelul 2

Nr	Opera	Ideea	Citarea
1	Stan D.: Aplicații ale ultrasunetelor în procesarea materialelor polimerice, Editura Politehnica Timișoara, 2003 .	Idee primara Activarea ultrasonica a curgerii materialelor polimerice.	Nu se citează o idee anterior exprimată Cercetarea bibliografică a indicat lucrarea ca sursă primară.
2	Stan D.V., Iclănzan T. A., Tulcan A.: Considerations on the optimised design of the ultrasonic horn for industrial applications, <i>Academic Journal of Manufacturing Engineering —AJME</i> , vol.2, nr. 3/2004, pg 67.		Nu este citată ideea din lucrarea 1.
3	Iclănzan, T., Șerban, I., Rotar, D. <i>et al.</i> Ultrasonic activation, a possible alternative application in the microinjection molding. <i>Int J Mater Form</i> 3 , 547–550 (2010)	Idee derivată din 1 Microinjectarea ultrasonică în matriță a materialelor polimerice.	Nu este citată ideea din lucrarea 1 și/sau 2.
4	Matías Sacristán, Xavier Plantá, Mireia Morell, Jordi Puiggali Effects of ultrasonic vibration on the micro-molding processing of polylactide <i>Ultrasonics Sonochemistry Volume 21, Issue 1, January 2014, Pages 376-386</i>	Microinjectarea ultrasonică în matriță a materialelor polimerice.	NU citează nici ideea și nici măcar lucrările 1, 2 și 3.
5	Xavier Sánchez Sánchez, Marcelo Hernández-Avila, L.E.Elizalde Oscar Martínez, Inés Ferrer, Alex Elías-Zuñiga Micro injection molding processing of UHMWPE using ultrasonic vibration energy <i>Materials & Design, Volume 132, 15 October 2017, Pages 1-12</i>	Microinjectarea ultrasonică în matriță a materialelor polimerice.	NU citează nici ideea și nici măcar lucrările 1, 2 și 3.

Anexa 3

Să ne jucăm puțin cu exemple inspirate de câteva proverbe având autori anonimi, intrate în fondul de cunoaștere comună. Este vorba de formulări foarte expresive și originale ale unor idei. Printr-o parafrazăre chiar simplă se modifică expresia și chiar și ideea. Există în aceste exemple un plagiat ?

„**Cel ce sapă groapă altuia cade singur în ea**”. (9 cuvinte)

IDEE = Denigrarea semenilor se întoarce împotriva celui ce o face. Expresie originală.

„**Cel ce sapă groapă altuia departe va ajunge**”. (8 cuvinte)

IDEE = Denigrarea semenilor asigură ascensiunea socială. Expresie originală.

„**Cel ce sapă groapă altuia se numește gropar**”. (8 cuvinte)

IDEE = Nu se exprimă nicio idee ci pur și simplu o stare de fapt. Oricine o poate exprima și este total lipsită de originalitate.

„**Cine fură azi un ou mâine va fura un bou**”. (10 cuvinte)

IDEE = hoția nesancționată va duce la recidivă. Expresie originală.

„**Cine fură azi un ou mâine nu va mai fura un bou pentru că oul va costa cât boul**”.

(19 cuvinte)

IDEE = exprimare plastică și originală a efectului inflației. Expresie originală.

Anexa 4

Brevetarea inventiilor

ORIGINALITY REPORT

10%

SIMILARITY INDEX

PRIMARY SOURCES

1	www.upt.ro Internet	3474 words — 6%
2	osim.ro Internet	408 words — 1%
3	www.uaic.ro Internet	345 words — 1%
4	www.iclanzan.ro Internet	313 words — 1%
5	nomenius.ro Internet	162 words — < 1%
6	www.globelicsacademy.net Internet	156 words — < 1%
7	www.scribd.com Internet	151 words — < 1%
8	www.osim.ro Internet	143 words — < 1%
9	patent-chamber.ro Internet	104 words — < 1%
10	www.e-birouvirtual.ro Internet	81 words — < 1%
11	centers.ulbsibiu.ro Internet	57 words — < 1%

Anexa 5

75 Brevetarea invențiilor

Limbaajul tehnic folosit trebuie să fie inteligibil și cât mai apropiat de limbajul natural care prevalează în cazul unor contestații. Expresiile care pot induce interpretări diferite s-au ambiguități trebuie explicate. Astfel de invenții conțin la sfârșitul descrierii chiar un dicționar de termeni. Utilizarea unor expresii diferite, alternative pentru aceeași noțiune nu este încurajată chiar dacă scopul ei este de a cuprinde cât mai multe variante de realizare a invenției. Ceea ce este însă esențial în redactare este evidențierea noutății și inventivității astfel încât să rezulte cu claritate efecte tehnice noi și neașteptate sau cunoscute, dar de nivel superior. Pentru noutate este importantă referirea la stadiul tehnicii, iar examinarea activității inventive se poate realiza prin aplicarea criteriilor pozitive (art. 47/HG pct 9), aplicarea criteriilor negative (art. 47/HG, pct 10) și abordarea problemă-soluție.

Deși are un caracter mai subiectiv activitatea inventivă a unei invenții se apreciază în raport cu problema tehnică pe care ea o rezolvă și cu invenția revendicată luată ca un tot, prin compararea revendicărilor cu stadiul tehnicii. *Ca regulă generală invenția revendicată, luată ca un tot, este considerată ca fiind evidentă dacă, plecând de la una sau mai multe caracteristici ale stadiului tehnicii, utilizarea cunoștințelor generale ale persoanei de specialitate în domeniu ar fi permis acesteia, să ajungă la invenția revendicată*³⁹. În continuare pentru a ilustra rigoarea cu care se face evaluarea calității respectiv ușurința cu care ea poate fi compromisă redăm sumar doar câteva exemple ale practicii internaționale.

- Societatea Plastic Omnium, este titulara brevetului de invenție EP 0 812 674 care descrie un procedeu de realizare a pieselor din materiale termoplastice ranforsate cu o țesătură internă. Societatea Plastic Omnium reclamă în justiție societatea Cadence Innovation pentru contrafacere în fabricarea barelor parașoc a automobilelor Peugeot 407 și 806. Analizarea brevetului a pus în evidență, în revendicarea principală, a unei formulări care dorea să asigure o extensie cât mai largă a brevetului, dar care nu ținea cont de faptul că țesătura de ranforsare trebuie să fie permeabilă (adică să prevadă goluri și nu să fie compactă) astfel ca la injectare materialul plastic să umple corect matrița. În felul acesta revendicarea principală este vulnerabilă, iar în virtutea articolului 138-1-b al CBE, brevetul european este declarat nul pentru că nu descrie invenția suficient de clar pentru ca o persoană de specialitate să o poată executa⁴⁰.

³⁹ Petre Ohan - Soluționarea cererilor de revocare a brevetelor pe motivul neîndeplinirii condiției activității inventive - Seminar OSIM „Aspecte practice legate de evaluarea/reevaluarea brevetabilității invențiilor”, București, 2012.

⁴⁰ <http://europeanpatentcaselaw.blogspot.com> -Plastic OmniumVSCadence Innovation, «Trop gurrmand», 2011 și T971/10: «substantially» et «normaly» ne sont pas claires, 2011.

OBSERVAȚII
privind raportul de similitudini la cartea
« Brevetarea invențiilor. Ghid de bune practici »
2021

Raportul indică un procent total de similitudine de 10 % relativ la o lucrare conținând aproximativ 57900 de cuvinte. În tabel sunt redată sursele identificate, ponderea lor și comentariul explicativ aferent fiecăreia.

Că observație generală trebuie remarcat faptul că natura informațiilor și tematică abordată în carte – Proprietatea Industrială - implică o frazare care necesită inevitabil utilizarea episodică a unor expresii consacrate și acceptate ca făcând parte din patrimoniul de cunoaștere comună (în special elemente de legislație și proceduri). Acestea au fost folosite în dezvoltarea și explicarea ideilor sau conceptelor din lucrare.

Nr. crt.	Sursa	Rezultat Raport	Comentariu
1	www.upt.ro	3474 cuvinte 6%	Sursă instituțională, cea a universității Politehnice din Timișoara. Textele evidențiate în raport sunt în totalitate extrase din materiale redactate de autor în cadrul sarcinilor de serviciu ca și consilier de proprietate industrială. Preluarea a fost semnalată de autor. Plagiat exclus.
2	www.osim.ro	408 cuvinte 1%	Sursă instituțională, cea a oficiului național de brevetare relativă în

**THE VALUATION OF PATENTS :
A review of patent valuation methods with consideration of
option based methods and the potential for further research**

Robert Pitkethly

The Said Business School
University of Oxford
Park End Street, Oxford
OX1 1HP

&

Oxford Intellectual Property Research Centre
St.Peter's College, Oxford OX1 2DL
E-Mail : robert.pitkethly@sbs.ox.ac.uk
Web: www.oiprc.ox.ac.uk

This paper has also been published as :
Judge Institute Working Paper WP 21/97
The Judge Institute of Management Studies
Trumpington Street, Cambridge CB2 1AG

An earlier version of this paper was also presented at the conference :
New Developments in Intellectual Property : Law and Economics,
held at St.Peter's College, Oxford, 17-18 March 1997

© R.H.Pitkethly 1997

BIBLIOGRAFIE

1. Petru Andea, Alin Anton – *Etica și integritate academică: tehnocetica*, Editura Politehnica Timișoara, 2021, ISBN 978-606-35-0404-4.
2. Brândușa Armanca, *Desființarea CNATDCU și posibilul plagiat al premierului | Profesor: Aproape toți miniștrii Educației, după 2012, au avantajat fraudă* – 2022 – <https://romania.europalibera.org/>.^{[3], [4], [24]}
3. T. Bodoașcă, A. Murgu - *Opinii privind semnificația juridică a plagiatului* - în R.R.D.P.I. nr. 4/2016, pp. 76-87.
4. M. Couton, I. Fernandez, C. Jérémie et M. Veniat (dir.), *Emprunt, plagiat, réécriture aux xve, xvie, xviie siècles. Pour un nouvel éclairage sur la pratique des Lettres à la Renaissance*, Presses universitaires Blaise Pascal, 2006 ; P. Toubert et P. Moret (dir.), *Remploi, citation, plagiat. Conduites et pratiques médiévales (x^e-xiie siècle)*, Casa de Velazquez, 2009 ; H. Maurel-Indart, *Du plagiat*, Folio, 2011, p. 19 et s.^[5]
5. Bujorel FLOREA - *Reflecții despre plagiat* – capitolul al III-lea - *Unele considerații privind reglementarea plagiatului* - Ed. Hamangiu, 2018.^[11]
6. Sonia Florea - *Plagiatul și încălcarea drepturilor de autor* - în R.R.D.P.I. nr. 4/2016, pp. 109-134.^{[13], [20]}
7. Tudor Iclânzan, *Brevetarea invențiilor. Ghid de bune practici*, Editia a II a revizuită și adăugită, Editura Politehnica, Timișoara, 2023.^[14]
8. Stephen Kinsela - *Impotriva proprietății intelectuale* - Editia Laissez Faire Book (traducere), 2012.^[19]
9. [Arnaud Latil](#) *Le plagiat au défi du droit* [Revue Droit & Littérature 2017/1 \(N° 1\)](#), pages 61 à 79.
10. Michèle Leduc & colab - *Réflexion éthique sur le plagiat dans la recherche scientifique e-* AVIS n° 2017-34.
11. Maria-Elena Osiceanu - *Considerații privind drepturile de proprietate intelectuală în știință, tehnică și artă, sau între „creație” și „plagiat”*- în volumul celui de-al XVIII-lea Simpozion Național de Utilaje pentru Construcții – SINUC 2012, Facultatea de Utilaj Tehnologic, Universitatea Tehnică de Construcții București. ISSN 2285-9209 sau ISSN-L 2285-9209.^[7]
12. Maria-Elena Osiceanu - *Cercetarea psihologică în spațiul academic între exigență științifică, plagiat și creație originală*- NOEMA XVI, 2017.

13. George Pelican -*Plagiatul – o plaga academica endemica.Scurte consideratii* - Universul Juridic Premium nr.3/2022. ^[35]
14. A. Posner, *The Little Book of Plagiarism*, Pantheon Book, 2007. ^[7]
15. Viorel ROȘ - *Plagiatul, plagiomania și deontologia*, R.R.D.P.I. nr. 3/2016, p. 7-24 [<https://www.juridice.ro/essentials/author/viorel-ros/>]. ^[27]
16. Viorel Roș, Ciprian Romițan - *Câteva idei despre ... idei, ură, hulă, plagiate și educație (sau despre nevoia de bun simț și de o lege antiplagiat)*, în volumul Conferinței «Controverse în proprietatea intelectuală», Editura Universul Juridic, București, 2019, pp 120-149 ISBN 978-606-39-0554-4. ^[26]
17. Dumitru Sandu - *Spre o diagnoză integrată a plagiatului* -, 2017, [<http://www.contributors.ro/administratie/educatie/spre-o-diagnoza-integrata-a-plagiatului>]. ^{[1], [31], [33], [34]}
18. Alin Speriusi Vlad - *Despre plagiat, dreptul de autor și protejarea ideilor sau o teorie coerentă a plagiatului* - în R.R.D.P.I. nr. 4/2016, pp. 88-92. ^{[28], [29]}
19. M. Vivant, De Boek Supérieur – *La privatisation de l'information par la propriété intellectuelle* -Revue internationale de droit economique, 2006/4t.XX,4], pages 361 à 388. ^{[2], [30]}
20. *** Ministerul Educației și Cercetării, Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării - *Ghid de integritate în cercetarea științifică*, București, 12 noiembrie, 2020. ^{[15], [18], [21], [22]}
21. *** *Code de conduite européen pour l'intégrité en recherche* - Édition révisée Publié à Berlin par ALLEA - All European Academies Berlin, 2018. ^{[12], [32]}
22. *** *Principii si procedee de identificare a plagiatului* Technical Report, February 2017[<https://www.researchgate.net/publication/315378100>].
23. ****Plagiatoiu inspiration ?* lesoufflenumerique.com/2016/02/18/plagiat-ou-inspiration/Publié le 18 février 2016 par Pierrick MESSIEN. ^[6]
24. ****Pacalirea programului antiplagiat* [<https://pctroubleshooting/topic/34199>] 20.05.2016. ^[25]
25. *** -*Profesor și fost ministru al educației: Principalul factor care contribuie la epidemia de plagiate este cadrul didactic*, articol interviu realizat de Alexandra Șerban în 21 ianuarie 2022 pentru ziarul LBERTATEA. ^[17]

26. *** *Cum sa cresti originalitatea textului si sa ocoliti anti-plagiatul online* [<https://sfaturi.ro/diverse>] 20.08.2020.
27. ***[[www .libertatea.ro/stiri/](http://www.libertatea.ro/stiri/) 2022].^{[4]. [23]}

NOTA:

Menționarea referințelor s-a facut conform stilului „Academiei României” - tip note de subsol. Bibliografia generală este redată în ordinea alfabetică a prim autorului și cu marcarea la sfârșit, între paranteze drepte ^[X], a notelor de subsol.

CUPRINS

Cuvânt înainte	5
1. INTRODUCERE	7
2. PE SCURT DEPRE „DEFINIȚIA” PLAGIATULUI	12
3. PLAGIAT ȘI CONTRAFACERE	15
4. ETICHETARI ÎN DEFINIREA PLAGIATULUI	18
4.1 Plagiatul „furt intelectual” sau „fraudă intelectuală”?.....	18
4.2 Despre o gravitate a plagiatului	21
4.3 Prevenirea și combaterea plagiatului, o iluzie sau o realitate.....	24
5. PLAGIATUL IDEII	29
6. PLAGIATUL TEXTELOR ȘI EXPRESIILOR	35
7. PLAGIATUL DE DATE, REZULTATE, IPOTEZE, METODE ȘTIINȚIFICE	39
8. AUTOPLAGIATUL	41
9. INTERFERENȚE CU PROPRIETATEA INDUSTRIALĂ	45
9.1 Cazul brevetelor de invenție	45
9.2 Cazul mărcilor	46
9.3 Cazul desenelor și modelelor industriale.....	49
10. DESPRE EXERSAREA EXCESIVĂ A DREPTURILOR DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ	51

74	Combaterea plagiatului și exersarea excesivă a drepturilor de proprietate	
11.	PREVENIREA ȘI COMBATEREA PLAGIATULUI	57
12.	CONCLUZII ȘI PROPUNERI	59
ANEXE		61
BIBLIOGRAFIE		70

Editura **POLITEHNICA**

ISBN 978-606-35-0563-8